БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 229
28 ДЕКАБРЬ
СЕШАНБА
1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Совет ёзучилари Бутуниттифоқ II с'ездининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига табриги (1-нчи бет).

Совет ёзучилари Бутуниттифоқ II с'ездига меҳмон бўлиб келган четэл ёзучилари шарафига Катта Кремль саройида қабул маросими (1-нчи бет).

Қурилишда индустрия методларини жорий қилиш, қурилиш ишларининг сифатини яхшилаш ва баҳосини арзонлаштириш тўғрисида. **Бинокорларнинг, архитекторларнинг ҳамда бинокорлик материаллари саноати, қурилиш ва йўл машинасозлиги, проектлаш ва илмий-текшириш ташкилотлари ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида, 1954 йил 7 декабрьда ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқи** (2-нчи ва 3-нчи бетлар).

Совет ёзучиларининг Бутуниттифоқ II с'езди (3-нчи бет).

Канцеляриячилик ўрнига кўпроқ амалий иш бўлсин (3-нчи бет).

Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилишига қарши француз ватанпарварлари курашни давом этдирмоқдалар (4-нчи бет).

Хитой кино сан'ати арбобларининг Ўзбекистонда бўлишига доир (4-нчи бет).

Т. Ремизов. — Янги йил арафасида АҚШнинг экономикаси ҳақида мулоҳазалар (4-нчи бет).

Аҳолига медицина хизматини янада яхшилайлик

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашларнинг ҳаёти, турмуш шароитини янада яхшилаш блан бирга, уларнинг саломатлигини сақлаш тўғрисида ҳам чексиз ғамхўрлик қилмоқдалар.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида-ноқ Ўзбекистонда чинакам халқ соғлигини сақлаш системаси яратилди, умумий медицина тормоқлари, илмий-текшириш институтлари, олий ва ўрта медицина билим юртлари кенг ривожлантирилабошланди.

Совет давлати меҳнаткашлар соғлигини яхшилаш учун йилдан-йилга кўп маблағ ажратмоқда. 1954 йилда республикамиз бюджетидан соғлиқни сақлаш ва физкультура ишларига 706.733 минг сўм ажратилди. Бу 1914 йилда аҳоли жон бошига сарфланган маблағдан 687 баравар кўпдир.

Ҳозирги вақтда республикамизнинг, шу жумладан областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида энг яхши аппаратлар ва инструментлар блан жиҳозланган юзлаб ва минглаб медицина пунктлари, амбулатория, касалхоналар, туғруқхоналар, санитария-эпидемиология станциялари, тез ёрдам пунктлари, она ва болалар консультациялари ҳамда бошқа медицина муассасалари бор. Буларда ўз касбини пухта эгаллаган турли мутахассисликдаги тажрибали врачлар — терапевт, хирург, акушер-гинеколог, инфекционист, педиатор, кўз докторлари ва бошқалар халқ соғлигини сақлаш йўлида баракали хизмат қилмоқдалар, уларга зарур медицина ёрдами кўрсатишни та'минламоқдалар. Бундан ташқари ҳар бир шаҳар ва район касалхоналарида ва кўпгина қишлоқ медицина пунктлари ҳузурида рентген кабинетлари, лабораториялар ишлаб турибди. Меҳнаткашларга медицина хизматини янада яхшилаш мақсадида областимиз шаҳар ва қишлоқлари ҳамда ишчи посёлкаларида йил сайин янгидан-янги даволаш муассасалари ташкил қилинмоқда, яхшилаб жиҳозланган касалхоналар очилмоқда.

Биргина шахтёрлар шаҳри Оҳангаронда сўнгги йилларда 2 та касалхона, 2 та поликлиника, туберкулёз диспансери, туғруқхона, 7 та болалар боқчаси ва яслиси қурилди. Шаҳар корхоналарида ва шахталарда янги даволаш аппаратлари блан та'минланган медицина пунктлари ишлаб турибди. Яқинда шаҳар касалхонаси қурилиши ҳам тамомланади. Шаҳарда 350 малакали врач ва бошқа медицина ходими ишламоқда. Ҳозир кўпгина колхоз, совхозларимиз ўз медицина пунктлари ва туғруқхоналарига эга.

Аҳоли маданиятининг ўсиши, санитария-оқартув ишларининг кенг йўлга қўйилиши, даволаш-профилактика муассасалари тормоқларининг кенгайиши аҳолини диспансиризациялаш, тез ёрдам станцияларининг кўпайиши—беморларни ўз вақтида ва тезда даволаш имкониятини бермоқда.

Областимизнинг бир қатор районларидаги даволаш муассасалари меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатишни тобора яхшиламоқдалар, аҳоли саломатлигини синчиклаб кузатиб бормоқдалар, санитария-профилактика ва соғломлаштириш тадбирларини амалга оширмоқдалар, меҳнаткашларнинг яшаши ва ишлаши учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган қулай санитария шароитини яратмоқдалар.

Бу ўринда Тошкент районидаги медицина муассасаларининг иш тажрибасини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Район соғлиқни сақлаш бўлими (мудири Ҳ. Зарипов) аҳолига медицина хизмати кўрсатишни тобора яхшиламоқда. Медицина ходимларининг актив санитария ва даволаш-профилактика ишларини олиб бораётганликлари, совет медицина фани ютуқларидан кўпроқ фойдаланаётганликлари натижасида даволаш ишлари тобора юқори даражага кўтарилмоқда. Ҳозир районнинг Фрунзе, Охунбобоев, Қатортол қишлоқ советларида ва Назарбек участкасида яхшилаб жиҳозланган, қишлик ёқилғи блан та'минланган касалхоналар ишлаб турибди. Қишлоқ советларидаги даволаш пунктларининг деярлик кўпчилик қисми ўз бурчини яхши адо этмоқда. Аҳоли ўртасида медицина пропагандаси яхши йўлга қўйилгани, меҳнаткашларнинг саломатлиги синчиклаб кузатиб борилаётганлиги ва бу масалада район Қизил Яримой жамиятининг соғлиқни сақлаш муассасалари ишига актив ёрдам бераётганлиги учун район медицина ходимлари область соғлиқни сақлаш бўлимининг районлараро кўчма Қизил байроғини ўз қўлларида сақлаб келмоқдалар. Бу жиҳатдан Оржоникидзе районидаги медицина муассасаларининг иши ҳам мақташга сазовордир.

Лекин областимизнинг ҳамма шаҳар ва районларида ҳам меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш ана шундай яхши йўлга қўйилган, деб бўлмайди. Жумладан, Чиноз ва Оққўрғон районларидаги кўпгина медицина муассасаларининг иши аҳолига намунали хизмат кўрсатиш даражасига кўтарилган эмас. Медицина пунктлари, амбулатория, касалхона ва туғруқхоналар янги аппарат ва инструментлар блан тўлиқ та'минланмаган, беморларга тез ёрдам кўрсатиш яхши йўлга қўйилмаган, даволаш муассасалари ўз касбини пухта эгаллаган турли мутахассисликдаги врачлар ва бошқа медицина ходимлари блан етарли даражада та'минланмаган. Шунингдек, аҳоли ўртасида санитария пропагандаси кучайтирилмаган. Шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш керакки, бу ҳар иккала район соғлиқни сақлаш бўлимлари ҳам даволаш пунктлари, туғруқхона ва касалхоналарни қишлик ёқилғи блан тўлиқ та'минламаганлар, уларнинг қиш вақтида нормал ишлаши учун қулай шароит яратиб бериш масаласига мутлақо э'тиборсизлик блан қарамоқдалар. Область соғлиқни сақлаш бўлимининг раҳбарлари эса жойлардаги аҳволни яхши билмайдилар.

Халқ саломатлигини сақлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш соғлиқни сақлаш органлари ва медицина ходимларининг шарафли бурчидир. Улар аҳолига намунали медицина хизмати кўрсатишни кун сайин яхшилашлари, бунинг учун совет медицина фани ютуқларидан тобора кўпроқ файдаланишлари, актив санитария ва даволаш-профилактика ишларини олиб боришлари, аҳоли саломатлигини изчил кузатиб туришлари ва улар ўртасида медицина пропагандасини кучайтиришлари керак. Чунки, медицина билимларини кенг пропаганда қилиш — меҳнаткашларнинг санитария маданиятини юксалтиради, уларнинг ишлабчиқаришда, шахсий ва ижтимоий ҳаётда санитария хулқ-одатларини шакллантиради.

Аҳолининг соғлигини сақлаш ва ўз вақтида даволашда медицина муассасаларини турли янги асбоб-ускуналар блан мукаммал жиҳозлаш, малакали врачлар ҳамда медицина ходимлари блан та'минлаш муҳим аҳамиятга эга. Қиш вақтида барча медицина муассасаларини ёқилғи блан тўлиқ та'минлашни, ходимларнинг ишлаши ва беморларнинг иссиқ жойларда даволанишлари учун зарур бўлган ҳамма қулай шароитларни яратиб беришни ҳам э'тибордан заррача четда қолдирмаслик керак.

Меҳнаткашларнинг соғлигини сақлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг жонажон ишидир. Улар соғлиқни сақлаш органларининг иши устидан контроль қилиб туриш блан бирга, медицина муассасаларининг хилма-хил талаблари ва эҳтиёжларини қондириб туришлари лозим.

Бизнинг соғлиқни сақлаш органларимиз халқ саломатлигини сақлаш каби шарафли ва мас'улиятли вазифани бажармоқдалар. Уларнинг мас'улиятли ва олижаноб вазифаларини бундан буён ҳам шараф блан бажаришлари шак-шубҳасиздир.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаб, бу соҳада янгидан-янги муваффақиятларга эришайлик!

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 27 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Сирдар'ё	0,05	98,49	Ховос	0,08	79,80
Оржоникидзе	0,21	97,61	Оққўрғон	0,09	79,76
Калинин	0,35	97,53	Чиноз	0,04	78,82
Юқоричирчиқ	0,12	95,83	Октябрь	0,06	74,81
Мирзачўл	—	94,16	Оҳангарон	0,27	72,45
Верхне-волинск	0,05	93,45	Бекобод	0,11	71,50
Қуйичирчиқ	0,17	90,20	Паркент	0,19	66,64
Гулистон	0,05	88,87	Пискент	0,08	66,26
Янгийўл	0,10	80,90	Ўртачирчиқ	0,12	65,04
Бўка	0,15	80,73	Ўртасарой	0,07	64,64

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 27 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
«Малик»	0,02	108,15	3-нчи «Боёвут»	—	82,22
16-нчи совхоз	0,07	100,07	1-нчи «Далварзин»	—	81,62
«ЎзССР бешйиллиги»	0,17	90,20	2-нчи «Далварзин»	0,10	78,84
1-нчи «Боёвут»	0,03	84,75	17-нчи совхоз	—	74,35
2-нчи «Боёвут»	0,18	82,38	3-нчи «Далварзин»	0,22	68,09
			4-нчи «Боёвут»	0,19	66,50

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига

Совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'езди Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ўзининг қизғин саломини йўллайди.

Биз, улуғ Ватанимиз кўпмиллатли адабиётининг вакиллари, жонажон Коммунистик партияга унинг адабиётимизнинг янги ютуқлар ва ғалабалар сари тинмай олға ҳаракат қилиб бориши тўғрисидаги доно ғамхўрлиги учун ўз ташаккуримизни изҳор қиламиз.

Коммунистик партия илҳомлантираётган ва раҳбарлик қилаётган совет халқи социалистик экономиканинг асоси бўлган оғир индустрияни тинмай ривожлантирмоқда. Совет давлатининг қудратини ҳар жиҳатдан мустаҳкамламоқда; атом ядросининг битмас-туганмас энергияси дун'ё тарихида биринчи марта бизнинг мамлакатимизда кишиларнинг бахт-саодати учун хизмат қилабошлади; суви энг кўп дар'ёларда—Волгада, Обьда, Ангарада гидростанциялар қисқа вақт ичида бирин-кетин вужудга келтирилмоқда; кўпдан бери ёки ҳечқачон ҳайдалмаган жам'и 17 миллион гектардан ортиқ қўриқ ер биргина қишлоқ хўжалик йили мобайнида очилди. Буларнинг ҳаммаси барча кишилар ўқиётган, олий ўқув юртларининг студентлар сони икки миллион кишигача етган мамлакатда содир бўлмоқда.

Совет Иттифоқидаги қардош халқлар ўзларининг бутун моддий ва ма'навий кучларини мавж уриб юксалтириш ва яшнатишга эришдилар. С'ездимиз минбари турли тилларда ижод этаётган бўлсалар ҳам бир мақсад блан,я'ни коммунизм қуриш учун, тинчлик учун ва барча халқлар ўртасида дўстлик учун кураш мақсади блан бирлаштан сўз сан'аткорларининг қардошларча бирдамлиги минбари бўлди.

Бизнинг Горький «совет ёзучиларининг иккинчи с'езди Ғарб ва Шарқдаги неча ўнлаб ёзучилар блан, Хитой, Ҳиндистон... ёзучилари блан безалади» деган эди. Горькийнинг бу сўзлари амалга ошди. Бутун дун'ёдаги прогрессив ёзучилар, халқ демократияси мамлакатларидан, капиталистик мамлакатлардан келган дўстларимиз ва меҳмонларимиз бизга ўзларининг дўстлик ва салом сўзларини келтирдилар, ўлимга қарши, халқларни уруш гирдобига ташлашга тайёр турган қора кучларнинг кирдикорларига қарши, ҳаёт учун ўз овозларини биз блан бирга баланд кўтардилар.

Чириб бораётган капитализм дун'ёси инсониятни руҳий қашшоқлик, ма'навий деградация ҳолатига дучор қилишга интилмоқда. Империализм адабиёти инсоннинг иззат-ҳурматини ерга уришга, разил инстинктларни вужудга келтиришга, Горькийнинг: «Инсон деган сўз мағрурона жаранглайди!» деган илҳомбахш шиорини ўчириб ташлашга уринмоқда.

Бизнинг адабиётимиз вужудга келган биринчи йилларданоқ унинг асарлари инсонга ва инсониятнинг порлоқ келажагига қат'ий ишонч блан суғорилди. Бу адабиётда тасвирланган қаҳрамонлар—бутун инсониятнинг бахти учун курашучиларнинг образлари барча мамлакатлардаги оддий кишиларга яқин ва азиз бўлиб қолди. Адабиётимизнинг кучи—унинг бутун ҳаёт блан, халқнинг барча фикрлари, туйғулари ва зафарлари блан, Коммунистик партиянинг қаҳрамонона кураши блан чамбарчас боғланганлигидадир.

Совет адабиётини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг мақсадларидан ажратиш асло мумкин эмас. Кўпмиллатли адабиётимизнинг тарихи социалистик тузумнинг ривожланиш манзарасидан, катта қийинчиликларни енгиб ўтган халқ кураши манзарасидан, қаттиқ курашда қўлга киритилган буюк ғалабалар манзарасидан иборат.

Совет ёзучилари ўз романлари ва повестьларида, поэма ва пьесаларида, ше'р ва ашулаларида воқи'лик ҳақиқатини революцион тараққиёт жараёнида ифода этишга интилмоқдалар.

Биз, Иккинчи Бутуниттифоқ с'ездида қабул қилинган СССР Ёзучилари союзининг янги Уставида социализм адабиётининг улуғ вазифаси тўғрисида қуйидагиларни айтдик:

Социализмдан аста-секин коммунизмга ўтиш шароитида совет бадиий адабиётининг ижтимоий-қайтақуручилик ва актив-тарбиявий роли бениҳоя ўсади.

Совет адабиёти коммунизм идеяларининг гўзаллиги ва улуғворлигини юксак бадиий формада очиб бериши, капитализмнинг кишилар онгидаги сарқитларига қарши амалий кураш олиб бориши, ўз қаҳрамонларининг образларида уларнинг хилма-хил меҳнат фаолиятини, ижтимоий ва шахсий ҳаётини гавдалантириши, ҳаётдаги қарама-қаршиликлар ва конфликтларни дадиллик блан кўрсатиб бериши керак. Совет адабиёти янгиликни акс эттириш блангина қолмай, балки унинг ғалабасига ҳам ҳар жиҳатдан ёрдам беради.

Совет бадиий адабиёти совет кишиларининг ватанпарварлик туйғуларини зўр революцион шижоат блан ошириши, халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаши, тинчлик, демократия ва социализм қудратли лагерининг янада маҳкам жипслашувига ёрдам бериши, пролетар интернационализми ва меҳнаткашларнинг қардошларча бирдамлиги идеяларини мустаҳкамлаши лозим.

Янги Уставимизнинг ана шу сўзларида бизнинг интилишларимизгина эмас, балки совет социалистик адабиётининг шу вақтгача эришган муваффақиятлари ҳам ифода қилинган. Коммунизм қуручи китобхон халқ адабиётимизнинг ана шу хусусиятлари учун уни севади. Ана шу хусусиятлар туфайли адабиётимизнинг кўп китоблари умр бўйи—тинчлик йилларида ҳам, уруш йилларида ҳам совет кишиларининг дўсти ва йўлдоши бўлиб қолмоқда.

Биз, СССР ёзучилари Иккинчи с'ездининг делегатлари, адабиётимиз, эришган барча муваффақиятларга қарамай, ўзининг юксак вазифасини ҳали етарли даражада амалга оширмаётганлигини яхши биламиз. Социализм мамлакатидаги ҳаётнинг ғоят тез ривожланиб бораётганлиги монументал асарларда, бадиий жиҳатдан ғоят кучли образларда ўз ифодасини топишни талаб қилади. Қаҳрамон партиямизнинг, янги жамиятимизнинг тарихини яхши билиш ва астойдил севиш керак. Янгиликнинг умри тугаган эскиликка қарши курашини чуқур кўрсатабилиш, коммунизмнинг гўзаллиги ва улуғворлигини акс эттириб, ҳаётдаги қарама-қаршилик ва конфликтларни дадил кўрсатабилиш керак. Чинакам сўз сан'аткорининг меҳнати зўр ғайрат ва самимийлик блан қилинадиган меҳнатдир. Зўр маданият ва юксак маҳорат блан бирга қўшиб олиб борилган, жонбозлик ва самимият блан қилинадиган ана шу меҳнатгина бизни китобхон халқимизнинг ма'навий эҳтиёжлари ва талабларини амалга оширишга яқинлаштираолади.

Социалистик реализм инсониятнинг бадиий тараққиёти тарихида янги қадамдир. Совет ёзучисининг сўзи эшитилаётган дун'ёнинг ҳамма мамлакатларидаги кишилар ҳозирги кунда буни тушунмоқдалар. Бутун дун'ёда адабиётимиз идеялари ва образларининг та'сири йил сайин ўсмоқда.

Бизнинг, совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'ездимиз қаттиқ танқид ва ўз-ўзини танқид белгиси остида ўтди. Ғоявий ва бадиий жиҳатдан катта талабчанликка да'ват этган чақириқ турли ёшдаги ва турли миллатларга мансуб бўлган ёзучиларни бирлаштиради. Аммо, биз халқ учун қилаолишимиз ва қилишимиз лозим бўлганидан камроқ иш қилдик!

Шундай ёзиш керакки, ёшлар ва болалар адабиётимизда тасвирланган қаҳрамонларни ўз ўртоқлари деб билсинлар, улардан ибрат олсинлар! Шундай ёзиш керакки, меҳнаткаш китобхон ижодиёт оламига, кишининг оқилона ва гўзал муносабатларидан иборат улуғвор янги тузумни барпо қилиш учун кураш дун'ёсига қаҳрамонларимиз кетидан эргашиб борсин!

Шундай ёзиш керакки, бизнинг сўзимиз энг узоқ мамлакатлардаги мазлум кишилар учун оғир курашда мадад берадиган дўст ва биродарнинг сўзи бўлиб жарангласин, озодлик гимни бўлиб жарангласин!

Социалистик реализм методи ёзучиларнинг индивидуаллиги, услубининг бой бўлишини, турли ижодий оқимлар мусобақасини кўзда тутади. Идеяларимизнинг улуғ ҳақиқатини, ҳаётимизнинг бойлиги ва хилма-хиллигини энг яхши тарзда ифода этиш учун янгидан-янги бадиий воситаларни тинмай қидириб топиш керак.

Совет ёзучиларининг Иккинчи с'езди адабиётимизнинг заиф томонлари ва камчиликларини танқид қилиб, Совет Иттифоқидаги барча ёзучиларни классик рус адабиётининг, СССРдаги қардош халқлар адабиётининг, шунингдек жаҳон адабиётининг энг яхши традицияларини ғоят ривожлантиришга, совет социалистик адабиётимизда қарор топган традицияларни дадиллик блан кучайтиришга, четэллардаги дўстларимизнинг бадиий маҳоратига доир қимматли тажрибаларни ижодий суратда ўрганишга чақирди.

Совет ёзучилари янги адабиётчи кадрларни кўтариш ва тарбиялаш соҳасидаги ҳамма ишни кескин суратда яхшилашлари ва ана шу энг муҳим ишда Горькийнинг васиятлари ҳамда традицияларини амалга оширишлари зарур.

Совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'езди Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетини ишонтириб айтадики, Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган совет интеллигенциясининг катта отряди—адабиёт арбоблари ўзларининг ижодий ғайратларини оширишга ва халқнинг талабларини бажаришга тайёрдирлар.

Совет ёзучиларининг Иккинчи с'езди адабиётимизнинг тараққиётида муҳим тарихий даврдир. Ёзучилар ўз Ёзучилар союзининг фаолиятини тубдан яхшилашга, ўз сафларида ўз-ўзини танқидни кучайтиришга, хотиржамлик ва кибрланиб кетишнинг ҳарқандай кўринишларини йўқотишга, маҳорат юзасидан талабчанликни ошириш учун курашишга қат''ий қарор бергандирлар. Ёзучилар социалистик реализмдан ҳарқандай йўсинда четга чиқиб кетишга қарши, ёт буржуа-миллатчилик ва космополитик идеология кўринишларига қарши, буржуа натурализми ва формализмининг та'сирига қарши доим кураш олиб боришга қат'ий қарор бергандирлар.

Совет ёзучилари жонажон халқ блан, Партия блан бир фикрда, бир туйғуда яшамоқдалар ва ишламоқдалар.

Биз, бутун дун'ёда тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдамиз ва тинчлик ишининг ғалаба қозонишига астойдил хизмат қилишни истаймиз. Ҳозирги вақтда дун'ё устида яна қора булутлар пайдо бўлиб қолди. Аммо, ёвузлик қилинадиган бўлса ва янги жаҳон уруши бошланадиган бўлса, совет ёзучилари герман фашизмига қарши олиб борилган ва гитлерчилар истибдодини тор-мор келтириш блан тугаган ўтган урушда ўз қобилиятларини, ўз сан'атларини, ўз ҳаётларини социалистик Ватанга ёрдам бериш учун қандай фидокорлик блан бағишлаган бўлсалар бу сафар ҳам шундай қиладилар.

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг Марказий Комитети!

Яшасин коммунизм!

Совет ёзучиларининг Бутуниттифоқ Иккинчи с'езди.

СССР Қизил Крест ва Қизил Яримой Жамиятларининг Бутуниттифоқ учинчи с'езди

24 декабрь куни Москвада СССР Қизил Крест ва Қизил Яримой Жамиятлари союзининг учинчи с'езди очилди. С'езднинг ишида 400 га яқин делегат қатнашмоқда. Мажлис залида кўп меҳмонлар бор. Булар орасида Хитой Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Румyния Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси ва Албания Халқ Республикаси Қизил Крест жамиятларининг раҳбар ходимлари бор. Корея Халқ Демократик Республикаси Қизил Крест жамиятининг вакили Москвага келаётир.

С'езд қатнашчилари КПСС Марказий Комитети президиумининг а'золари **Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров,** ва **Н. С. Хрушчев** ўртоқларини баланд руҳ блан фахрий президиумга сайладилар.

СССР Қизил Крест ва Қизил Яримой Жамиятлари союзи ижроия комитетининг иши тўғрисида ижроия комитетнинг раиси профессор Г. А. Митерев ҳисобот доклади қилади.

Совет мамлакати медицина ходимларининг катта армияси, — деди докладчи, — ўзининг куч-қувватини соғлиқни сақлаш соҳасидаги туб вазифаларни бажаришга—касалликларнинг олдини олишга қаратмоқда. Кўнгилли жамият бўлган Қизил Крест жамиятининг асосий вазифалари санитария-профилактика тадбирларини амалга оширишда, халқ соғлигини сақлашни уюштиришга кенг аҳоли оммасини тортишда соғлиқни сақлаш органларига ёрдам беришдан иборат.

Иккинчи ва учинчи с'ездлар ўртасидаги ҳисобот даврида совет Қизил Кресты ма'лум муваффақиятларга эришди. Жамият а'золарининг сони деярлик икки миллион кишига кўпайди ва ҳозирги вақтда 17 ярим миллион кишига етди.

Докладчи СССР Қизил Крест ва Қизил Яримой Жамиятлари союзи ижроия комитетининг халқаро миқ'ёсдаги фаолияти масалаларини баён қилди.

— Совет Қизил Крести, — деди Г. А. Митерев, — Совет ҳукуматининг равшан ва ма'лум тинчликсеварлик сиёсатига тўла мос равишда Қизил Крестнинг инсонпарварлик принциплари асосида, тинчлик учун, халқлар ўртасида дўстлик учун кураш асосида чет мамлакатлардаги Қизил Крест жамиятлари блан дўстона алоқаларни мустаҳкамламоқда ва кенгайтирмоқда.

Ревизия комиссиясининг докладидан кейин с'ездда музокаралар бошланди. Музокараларда Украина ССР Қизил Крест Жамияти Марказий Комитетининг раиси В. А. Панченко, Қизил Крест Москва шаҳар комитетининг раиси М. Ф. Дворниченко, Туркманистон ССР Соғлиқни сақлаш Министрининг Ўринбосари ва Қизил Яримой Жамияти Марказий Комитетининг раиси Е. С. Попова, Озарбайжон ССР Қизил Яримой Жамияти Марказий Комитетининг раиси Х. А. Садихова ва бошқалар қатнашдилар.

Хитой Халқ Республикаси Қизил Кресты делегациясининг раҳбари, Соғлиқни сақлаш Министрининг Ўринбосари Цюй И-тянь, шунингдек Польша Қизил Кресты делегациясининг раҳбари доктор Ян Руткевич с'ездда табрик нутқлари сўзладилар.

С'езд ўз ишини давом этдирмоқда (ТАСС).

Совет ёзучилари Бутуниттифоқ Иккинчи с'ездига меҳмон бўлиб келган четэл ёзучилари шарафига

КАТТА КРЕМЛЬ САРОЙИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

26 декабрьда СССР Совет ёзучилари союзининг Правлениеси Катта Кремль саройида Совет ёзучиларининг Бутуниттифоқ Иккинчи с'ездига меҳмон бўлиб келган четэл ёзучилари шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида **Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов** ўртоқлар, Совет ёзучиларининг Бутуниттифоқ Иккинчи с'езди ишида қатнашган четэл ёзучилари, с'езд делегатлари, фан ва сан'ат арбоблари, матбуот вакиллари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида қатнашганлар учун катта концерт қўйиб берилди.

Қабул маросими самимий вазиятда ўтди.

Ёзучилар Бутуниттифоқ Иккинчи с'ездининг делегатлари В. И. Ленин ва И. В. Сталин Мавзолейида бўлдилар

26 декабрьда Совет ёзучилари Бутуниттифоқ Иккинчи с'ездининг делегатлари В. И. Ленин ва И. В. Сталин Мавзолейида бўлдилар ва гулчамбарлар қўйдилар.

(ТАСС).

А. М. Горький ҳайкали ёнига гулчамбар қўйилди

26 декабрьда Совет ёзучилари Бутуниттифоқ Иккинчи с'ездининг қатнашчилари Белоруссия вокзали скверида А. М. Горькийнинг ўрнатилган ҳайкали супасига гулчамбар қўйдилар.

Гулчамбарга шу сўзлар ёзилган эди: «Совет адабиётининг асосчиси Алексей Максимович Горькийга — унинг шогирдлари — Совет ёзучилари 2-нчи с'езди делегатларидан самимий муҳаббат ва абадий миннатдорчилик блан». (ТАСС).

Ўзбекистон ССР 30 йиллигининг байрам қилиниши

Тошкент меҳнаткашлари шонли кунни — Ўзбекистон ССР 30 йиллигини хурсандчилик блан нишонладилар. Кўча ва майдонлар эрталабдан бошлаб кишилар блан гавжум бўлди. Байрам шарафига оммавий халқ сайиллари ўтказилди.

Театрларда, концерт залларида ва маданий-оқартув муассасаларида кўнгилли тадбирлар амалга оширилди. Ўзбек давлат опера ва балет театрида икки спектакль «Балерина» ва «Иван Сусанин», Муқимий номидаги Ўзбек музикали драма ва комедия театрида «Муқимий» пьесаси кўрсатилди.

Свердлов номидаги концерт залида Марказий район юқори синф ўқувчилари учун музика лекторийсининг очилиши муносабати блан лекция-концерт бўлди. Шунингдек якшанба куни буерда «Ўзбекистон музика маданиятининг 30 йил мобайнидаги ривожланиши йўллари» деган темада лекция-концерт ҳамда Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати Тамарахонимнинг концерти ҳам бўлди. Тошкент Округ Офицерлар уйида хотин-қизлар хореографик ансамблининг Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада квартетининг эстрада концертлари муваффақиятли ўтди.

Тошкент Округ Офицерлар уйининг спорт клуби Ўзбекистон ССР нинг 30 йиллиги кунида шаҳар кўчаларида 10 километр масофага традицион югуриш ўтказди. Анатолий Пономарев бошлиқ команда энг яхши натижаларга эришди. Кросс қатнашчиларининг ҳаммаси 2-нчи даражали ГТО янги комплексининг нормаларини бажардилар.

Кинотеатрларда ўзбек кино сан'атининг энг яхши асарлари — «Бой ила хизматчи», «Насриддиннинг саргузаштлари», «Тоҳир ва Зуҳра» фильмлари, шунингдек Тошкентдаги бадиий ва хужжатли фильмлар студияси томонидан республиканинг 30 йиллигига чиқарилган «Шоҳи сўзана» кинокомедияси кўрсатилди.

Кечқурун қоронғи тушгандан кейин жамоат биноларининг кўча томонидан байрам иллюминацияси чироқлари ёндирилди. Театрларда ва концерт залларида, кўчаларда ва майдонларда байрам кечаси узоқ кечагача давом этди. (ЎзТАГ).

1955 ЙИЛДА ЗАЁМ ТИРАЖЛАРИ

СССР Молия министрлиги 1955 йилда давлат заёмлари бўйича тиражлар ўтказиш планини тасдиқлади.

Келгуси йилда жам'и 30 тираж ўтказилади. Аҳоли ўртасида тарқатилган заёмлар бўйича 18 та ютуқлар тиражи ва облигацияларнинг қийматини тўлаб қайтиб олинадиган 5 та тираж ўтказилади. Давлат 3 процентли ички ютуқли заёми бўйича олтита асосий ва битта қўшимча тираж бўлади. Бу заёмнинг облигациялари омонат кассаларида эркин суратда сотилмоқда ва сотиб олинмоқда. (ТАСС)

Қурилишда индустрия методларини жорий қилиш, қурилиш ишларининг сифатини яхшилаш ва баҳосини арзонлаштириш тўғрисида

Бинокорларнинг, архитекторларнинг ҳамда бинокорлик материаллари саноати, қурилиш ва йўл машинасозлиги, проектлаш ва илмий-текшириш ташкилотлари ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида, 1954 йил 7 декабрьда

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Ўртоқлар!

Бинокорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши кўпдан бери ўтказилмаган эди ва бундай кенгашни ўтказиш жуда зарур бўлиб қолди. Шу кенгашнинг қурилиш учунгина эмас, балки саноат соҳасида ҳам, халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам бутун ишимиз учун фойдаси жуда катта бўлади, деб ўйлайман.

Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлиги остида мамлакатимизни индустриялашда ғоят катта муваффақиятларга эришди. Бу муваффақиятлар блан Совет Иттифоқининг ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари ва интеллигенцияси фахрланмоқда, бу муваффақиятлар четэллардаги дўстларимизни ҳам қувонтирмоқда.

Партиямиз Ленин ва Сталиннинг кўрсатмаларини оғишмай бажарганлиги туфайли Совет мамлакатини индустриялаш амалга оширилди. Мамлакатни индустриялаш бизнинг асосий вазифамиз бўлиб келди, бундан буён ҳам асосий вазифа бўлиб қолади. Биз оғир саноатни бундан кейин ҳам бутун чоралар блан ривожлантиришимиз лозим. Оғир индустрия халқ хўжалигининг асосидир, социалистик давлат иқтисодий қудратининг, унинг мудофаа қобилиятининг манбаидир, меҳнаткашларнинг фаровон ва маданий ҳаётининг манбаидир. Оғир саноат янада ривожлантирилган тақдирдагина биз халқ хўжалигининг барча тормоқларини муваффақият блан олға томон юксалтираоламиз, халқ фаровонлигини тинмай ошираоламиз ва Совет Иттифоқи чегараларининг мустаҳкамлигини та'минлайоламиз. **(Давомли қарсаклар).**

Энг муҳими ана шу. Оғир саноатни янада ривожлантириш — металл, кўмир, нефть, электр қуввати, химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, оғир машинасозликни, станоксозликни, темирчилик-пресс ускуналари ишлаб чиқаришни ривожлантириш — саноат ва қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини муваффақиятли равишда юксалтиришнинг қудратли пойдеворидир.

Партия ва ҳукумат оғир индустрияни ривожлантириш соҳасида эришилган муваффақиятларга таяниб, халқ исте'моли товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтиришга катта э'тибор бермоқдалар.

Бу йил партия Марказий Комитети Пленумларининг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш юзасидан катта иш қилинди. Ма'лумки, Коммунистик партия қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳамда мамлакатнинг барча районларида қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш йўли блан дон етиштиришни кўпайтиришни энг муҳим вазифалардан бири қилиб қўйди.

1954 йил қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш программасини амалга ошириш учун курашнинг биринчи йили бўлди. Сизга ма'лумки, бу йил Украинанинг, Поволжьенинг бирқанча областьларида ва мамлакатнинг бошқа жанубий районларида об-ҳаво шароити ниҳоятда ноқулай бўлди. Бу районларда қурғоқчилик натижасида анча кам дон олинди. Лекин Сибирь, айниқса Олтой ўлкаси ва Қозоғистон бу йил мамлакатга яхши ёрдам берди. Олтой ўлкасидаги ҳамда Сибирь ва Қозоғистон республикасининг бирқанча областьларидаги колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари, партия ташкилотлари яхши ишладилар, мамлакат учун жуда катта иш қилдилар. Жанубдаги бирқанча районларда дон кам олинганлигига қарамай, шу йил 5 декабрьгача мамлакатда ўтган йил шу вақтдагига қараганда ҳаммаси бўлиб 271 миллион пуд ортиқ ғалла тайёрланди.

Қишлоқ хўжалик йилининг якунлари тўғрисидаги рақамлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 8 ноябрьда матбуотда э'лон қилинган ахборотидан сизларга ма'лум. Сизлар бу ахборотни ўқигансиз ва 1954 йилда ғалла, гўшт, сут ва сабзавотларни ўтган йилдагига қараганда анча кўп тайёрлаганимизни шу ахборотдан яхши биласиз. Дарҳақиқат ўсиш жуда катта. Ба'зибир кишилар бу йил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиб олиш ҳажми ортганига қарамай, магазинларда керакли маҳсулотларнинг ҳамма вақт ҳам топилабермаслиги каби ҳолларнинг сабаби нимада? деб сўрайдилар. Ҳақиқатан ҳам бунинг сабаби нимада? Бундай ҳолнинг рўй беришига сабаб шуки, исте'мол буюмларига бўлган талаб ғоят ўсди, халқ қўлида пул кўпайди. Товар нархлари миллиард-миллиард сўмлар миқдорида камайтирилди, ишчилар ва хизматчиларнинг реал ишҳақи ва колхозчиларнинг даромадлари анча ортди. **(Қарсаклар).**

Шу сабабдан, товарлар ишлаб чиқаришни ҳарқанча кўпайтирсак ҳам, аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини ҳали тўла қондираётганимиз йўқ. Мамлакатнинг турли районларида колхозчилар блан учрашган ва суҳбат қилган вақтимизда қанд, пойафзал, жун газлама кўпроқ сотилсин ва сотилганда ҳам бу молларнинг яхшилари бўлсин, деган истакларни кўп марта эшитишга тўғри келди. Юқори сифатли товарларга талаб ошиб кетди. Бу, шундай ишларнинг натижасидирки, Партия ва Ҳукумат томонидан кўрилган тадбирлар меҳнаткашларнинг харид қувватини анча ошириш учун шароит вужудга келтирди. Бизнинг вазифамиз — аҳолининг ўсиб бораётган талабларини борган сари тўлароқ қондиришдан иборат. Шу сабабдан, дон, картошка, сабзавот, гўшт, газлама ва бошқа товарларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун бундан буён ҳам сабот блан доимо кураш олиб боришимиз керак.

Бизда дон етиштиришни кенгайтириш учун мустаҳкам асос яратилган. 1954 йилда 13 миллион гектар қўриқ ерни очиш мўлжалланган эди, ҳақиқатда эса, 17 миллион 400 минг гектар ер ҳайдаб қўйилди. Янги ерларни ўзлаштириш соҳасидаги бундай катта муваффақиятлар колхозчилар, МТС ва совхоз ходимларининг, мамлакатимиз ишчилар синфининг фидокорона меҳнати туфайли қўлга киритилди. Бутун халқ бу вазифани ҳал этиш зарурлигини яхши англади. **(Қарсаклар).**

Ишонч блан шуни айтиш мумкинки, 1955 йилда қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳисобига қўшимча равишда камида 20 миллион гектар ерга, балки, 22 миллион гектар ерга экин экилади. **(Қарсаклар).**

Биз, дон етиштиришни кўпайтириш блан қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини янада зўр бериб ривожлантириш учун шароит вужудга келтирамиз. Бу чора чорвачиликни ривожлантириш учун айниқса зарурдир. Бизга асосан, ем бўладиган дон керак, чунки нон ва озиқ-овқат бўладиган дон бизда етарликдир. Ем бўладиган дон кўпроқ етиштирилиши блан колхозлар ва совхозлар гўшт, сут, ёғ, тухум, жунни кўпроқ тайёрлайдилар. Мамлакатда жуда кўп ғалла резервларига эга бўлиш учун, шунингдек бошқа давлатлар блан ғалла савдосини кенгайтириш учун ҳам бизга кўпроқ дон керак.

Саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан Партия ва Ҳукумат томонидан амалга оширилаётган тадбирлар Совет давлатининг қудратини янада мустаҳкамлаш, халқимизнинг фаровонлигини системали суратда ошириш мақсадини кўзда тутади. Бу ишда йил сайин ўсиб бораётган қурилиш индустрияси ходимларининг—бинокорларимиз, бинокорлик материаллар саноати ходимларининг, қурилишларни техника блан та'минловчи машинасозларнинг, архитекторлар ва конструкторларнинг ҳамда жуда кўп бинокорлар армиямизнинг роли ғоят катта. Шунинг учун ҳам, партия Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қурилиш ишларининг энг зарур масалаларини сизлар блан биргаликда муҳокама қилиш, мавжуд камчиликларни очиб ташлаш, қурилиш ишларини тубдан яхшилаш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаш мақсадида шу кенгашни чақиришга қарор қилдилар.

Қурилиш ишларини индустриялашнинг энг зарур масалалари

Ўртоқлар! Бизнинг мамлакатимизда қурилиш ишлари ғоят кенг миқ'ёсда олиб борилмоқда. Қурилиш ишлари ҳажмини характерлаб бериш учун урушдан кейинги даврда Совет давлатининг халқ хўжалигидаги капитал қурилиш ишларига 900 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарф қилганлигини эслатиб ўтиш кифоя. Шу давр ичида давлатга қарашли 8 мингдан ортиқ йирик саноат корхонаси тикланди, қурилди ва ишга туширилди. Уй-жой, мактаб ва касалхоналар қурилиши йил сайин кенгайтирилмоқда: урушдан кейинги йилларда шаҳарларда ва посёлкаларда ишчилар ҳамда хизматчилар учун 200 миллион квадратметрдан ортиқ уй-жой қурилди, қишлоқ районларда эса колхозчилар ва қишлоқ интеллигенцияси учун 4,5 миллионга яқин уй барпо қилинди.

Бу йил мамлакатдаги қурилиш-монтаж ишлари ҳажми 1946 йилдагига нисбатан икки ярим мартадан зиёд ортди. 1954 йилнинг ўзидагина капитал қурилиш ишларига сарфланган харажатлар бутун иккинчи бешйиллик мобайнида шу мақсадлар учун сарф бўлган барча харажатларга баравардир.

Экономикамиз асосларининг асоси бўлган оғир индустрия корхоналари қурилиши соҳасида олға қараб яна катта қадам қўйилди. Бу йил ва яқин келажакда кўмир, нефть, металлургия, машинасозлик саноатининг янги корхоналарини, янги гидроэлектростанцияларни ва бошқа саноат корхоналарини қуриш бизнинг диққат марказимизда туриши керак. Шу блан бирга, бутун мамлакатда уй-жой қурилиши кенг миқ'ёсда кучайтирилмоқда. Шуни айтиш кифоя қиладики, шу йилнинг ўзидагина мамлакатнинг шаҳарлари ва ишчи посёлкаларида жам'и 30 миллион квадратметрдан ортиқ ҳажмда уй-жой ва қишлоқ жойларда тахминан 400 минг уй-жой бинолари қурилади.

Қурилиш ишлари соҳасида олдимизда турган вазифаларни муваффақиятли суратда бажариш учун қурилиш индустриямизни ҳар жиҳатдан ривожлантириш ва такомиллаштирабориш зарур. Қурилиш ишларини уюштиришдаги кустарьчиликка қат'ий хотима бериш лозим.

Ҳозирги вақтда бизда қурилиш ишларини кенг миқ'ёсда индустриялаш учун зарур бўлган ҳамма шароитлар мавжуддир. Бу шароитлар нимадан иборат? Даставвал, шундан иборатки, бизда кўпгина малакали ишчи ва мутахассис кадрлар ўсиб етишди. Мамлакатдаги қурилиш ташкилотларида ва бинокорлик материаллари саноатида ўз ишининг моҳир усталари бўлган минг-минглаб кишилар, ишлабчиқариш новаторлари ишламоқдалар. Бизда бинокорларни ҳозирги замон техникаси блан та'минлайоладиган, меҳнатни енгиллаштираоладиган ва меҳнат унумдорлигини ошираоладиган заводлар бор. Қурилишларни йиғма темирбетон конструкциялари, детальлар ва бинокорлик материаллари блан та'минлашга имкон берадиган ишлабчиқариш базаси вужудга келтирилди ва кенгайтирилмоқда.

Бу кенгаш қурилиш ишларида ма'лум муваффақиятлар блан бир қаторда ҳали кўпгина камчиликлар борлигини ҳам кўрсатди. Камчиликларни узил-кесил равишда очиб ташлаш ва бу камчиликларни йўқотиш учун бутун кучларимизни сафарбар қилишимиз лозим. Камчиликларни дадиллик ва қат'ият блан очиб ташлаш, конкрет айбдорларни кўрсатиш керак, чунки камчиликлар ўз-ўзидан пайдо бўлмайди, уларга айрим ходимлар сабабчи бўладилар. Танқид мақсадсиз, ма'носиз бўлмаслиги керак. Хатоларга йўл қўядиган ва конкрет камчиликларнинг айбдорлари бўлган ходимларни танқид қилиш зарур, шунингдек ана шу камчиликларни кўриб турганлари ҳолда, улар блан муроса қиладиган ва бу камчиликларни йўқотиш учун курашмайдиган кишиларни ҳам танқид қилиш керак.

Қурилиш ишларини индустриялаш — қурилиш ишларини тубдан яхшилашнинг ҳал қилувчи шартидир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Қурилиш учун йиғма темирбетон конструкциялар ва детальлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш тўғрисида»ги қарорида темирбетон буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан кенг программа белгиладилар. Бу чора қурилиш ишларида индустрия методларига кўчишни та'минлайди.

Йиғма темирбетон конструкциялар ва детальлар ишлаб чиқаришни кенг миқ'ёсда ривожлантириш иқтисодий жиҳатдан жуда катта самаралар беради. Қурилиш ишларини қандай йўл блан—йиғма конструкцияларни қўлланиш йўли блан олиб бориш керакми, ёки монолит бетон ишлатиш йўли блан олиб бориш керакми, деган масалада кейинги вақтларгача баҳслашиб келинганлиги бинокорларга ма'лум. Бинокорларни монолит бетон қўлланиш йўлига солишга уринган ходимларнинг фамилияларини айтиб ва уларга та'на қилиб ўтирмаймиз. Фикримча, бу ўртоқлар нотўғри позицияда турганликларини энди ўзлари сезиб турибтилар. Эндиликда, биз прогрессивроқ йўлдан, йиғма темирбетон конструкциялар ва детальларни қўлланиш йўлидан боришимиз лозимлиги ҳаммага аён бўлса керак. **(Қарсаклар).**

Қурилиш ишларида монолит бетон усулини қўлланиш нимага олиб боради? Бу усулни қўлланиш муқаррар суратда қурилиш майдончасининг ифлосланишига, опалубканинг ҳарқандай турлари ва конструкцияларини қўлланишга, темирни ортиқча сарф қилишга, цементнинг сочилиб нобуд бўлишига, инерт материаллар ва бетоннинг нобуд қилинишига сабаб бўлади.

Йиғма детальларни қўлланиш қандай натижалар беради? Йиғма темирбетонни ишлатиш детальларни машинасозликда тайёрлагандек тайёрлаш имконини беради, қурилиш ишларида завод методларига ўтиш имкониятини туғдиради. **(Қарсаклар).**

Йиғма қурилиш ишлари маблағларни, материалларни тежаш, иш унумини ошириш ва бинобарин, бинокорларнинг ишҳақини кўпайтириш учун катта имкониятлар очиб беради. Масалан, пўлат конструкциялар ўрнига темирбетонларни қўлланган тақдирда, саноатдаги бирқаватли иморатларга сарф қилинадиган металл камида икки баравар камаяди. Кўп меҳнат талаб этадиган иш ҳажми монолит бетонни қўлланганга нисбатан тахминан уч баравар камаяди. Уй-жой қурилишида ёғоч-тахта материалларга бўлган эҳтиёж 20—25 процент камаяди. Бундан ташқари, темирбетон конструкциялар коррозияларга қараганда анча мустаҳкамдир, улар узоқ чидайдиган ва ўтга бардош берадиган бўлади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида йиғма темирбетон конструкциялар ва детальлар ишлаб чиқариш учун яқин уч йил ичида полигон типидаги 402 янги завод ва 200 майдонча қуриш кўзда тутилган. Ана шу уч йил мобайнида йиғма темирбетон ишлаб чиқариш беш баравар ортади. Шу муносабат блан цемент ишлаб чиқариш бир ярим баравардан кўпроқ, инерт материаллар ишлаб чиқариш бир ярим баравардан зиёд ортади.

Йиғма темирбетон конструкциялар ишлатиладиган қурилишнинг характери тўғрисида гапирганда, ба'зи ўртоқлар қурилишнинг қандай турини: каркас-панель турини афзал кўриш керакми ёки каркассиз ишлатиладиган йирик панель турини афзал кўриш керакми, деб сўрайдилар. Ўйлайманки, ҳозирча ана шу турлардан бирортасининг афзаллиги тўғрисида қат'ий фикр айтишга тўғри келмайди. Ҳар икки турни кенг қўлланишга имконият бериш керак. Биз турли мақсад учун ва ҳархил шароитларда бинолар қуришимиз сабабли, балки, ана шу қурилишнинг ҳар икки тури яхши натижа берар ва уларни давом эттириш мумкин бўлар. Ана шу икки турдан қайсиси, я'ни каркас-панель қурилишми ёки каркассиз йирик панель қурилишми, уларнинг қайси бири қанчалик ҳаётчан эканлигини практика кўрсатиб беради. Ҳар икки усулнинг ҳам афзал томонлари бор. Бизнинг кенгашимизда қурилишнинг ана шу ҳар икки турининг тарафдорлари ва мухолифлари гапирдилар, аммо, булардан ҳечким у ёки бу усулнинг мақбул эмаслигини исбот этаолмади.

Шу нарса шубҳасизки, девор темирбетон панельларини қўлланиш блан бинолар қурган ҳолда, биз йирик ва майда девор блокларидан иборат бинолар қурилишини ҳам кенг ривожлантиришимиз керак.

Йирик блок қурилишининг қиммати ғиштдан қуришга қараганда 12 процент пасаяди, йиғма конструкцияларни қўлланиш даражаси эса, 38 процентдан 85 процентгача ортади. Йирик блок усулида қурганда, меҳнат унуми кескин суратда ошади. Ғишт терувчи икки киши 8 соат мобайнида 3,5 кубометр ҳажмида ғишт девори қуради. Икки монтажчи эса, шу вақт ичида йирик блоклардан 25 кубометр ҳажмида деворни монтаж қилади.

Темирбетон қисмлар ишлаб чиқарадиган заводларнинг қурилиб бўлишини кутмасданоқ йиғма темирбетон конструкциялар, детальлар ва катта блокларни қўлланиш зарур, чунки девор блокларини тайёрлаш учун ҳечқандай махсус заводлар бўлиши шарт эмас. Блокларни қурилиш майдончасининг ўзида бетонни электр ёки пар блан қизитиш йўли блан тайёрлаш мумкин. Бунинг учун ҳечқандай мураккаб машиналар бўлиши шарт эмас.

Биноларни қуришда том ёпиш асосий ишлардан бири ҳисобланади. Конструкторлар ва бинокорлар томларнинг йиғма панельларини танлаш масаласига кўп э'тибор бермоқдалар.

Ба'зи ўртоқлар инженер Макаров таклиф қилган кўпқаватли панельларнигина қўлланишни таклиф қилмоқдалар. Бундай панельларни ишлаб чиқариш қийин эмас, шунинг учун ҳам уларни ишлаб чиқаришни мумкин қадар кўпайтириш керак. Лекин, менинг фикримча, том ёпиқларининг кўпқиррали панельлари катта афзалликларга эга. Келажакда бундай панельлар кўп ишлатилади; уларни ишлаб чиқариш учун материаллар кам сарф бўлади ва айниқса металл кам кетади, бу эса жуда муҳимдир; панельларнинг бундай конструкцияси товуш изоляциясининг яхшироқ бўлишини та'минлайди, кўпқиррали панельларнинг нархи бошқа конструкциядаги панельларга қараганда анча арзон тушади. Кўпқиррали панельлар ишлаб чиқарадиган машиналарни мумкин қадар кўпроқ тайёрлашга ҳаракат қилиш керак. Лекин, кўпқиррали панельларни заводларда тайёрлаш имконияти бўлмаган жойларда эса кўпқаватли панельлар ишлаб чиқаришни ташкил қилиш ма'қул. Ёпиш панельларини кўп қўлланиш блан биз қурилишларда монолит бетон қўлланаётган «кустарьлардан» қутиламиз.

Зинапоялар қуришдаги камчиликларни ҳам айтиб ўтиш керак. Ҳозиргача ҳам кўп қурилишларга заводлардан яхши пардозланмаган темирбетон зинапоя маршлари ва майдончалари келтирилмоқда. Шу сабабли қурилишларда зинапоя маршлари ва майдончалари ўрнатилгандан кейин уларни қайтадан пардозлашга мажбур бўлмоқдалар. Кўпинча девор ва ёпиш панельларини ҳам ана шундай тузатишга тўғри келмоқда. Бу нотўғри. Темирбетон детальларни тайёрлаш ишларининг ҳаммасини заводларда бажариш керак. Зинапоя маршларининг устки ва остки томонлари тайёр ҳолда ва мозаикалар блан безатилган ҳолда келтирилиши керак. Зинапоялар ўртасидаги майдончаларнинг остки томонлари пардозланган ва устки томони пилитка ёки мозаика блан безатилган бўлиши лозим. Қурилиш давом этиб турган вақтда уларнинг яхши сақланиши учун устига қоғоз ёпиштирилиб, тахталар ташлаб қўйилиши керак.

Девор ва ёпиш панельларини пардозлаш ишлари ҳам заводда бажарилиши зарур. Қурилишга келтириладиган шу нарсалар ўрнатиш учун ҳар жиҳатдан тайёр бўлиши лозим. Йиғма деталь заводда тайёрланганидан кейин уни саккизинчи қаватга ўрнатилсаю, шундан кейин унинг устини тозалаш ёки ишлаш учун унга қандай қилиб чиқсак экан деб гаранг бўлиб турсак, бунақа йиғма монтажнинг қандай фойдаси бор?

Бетон конструкциялар енгил бўлиши лозим.

Биз юпқа деворли, профильли йиғма конструкцияларни жорий қилишга алоҳида э'тибор беришимиз керак. Бундай конструкциялар оғир бетон конструкцияларга нисбатан кўп даража афзалдир. Бунда конструкцияларнинг оғирлиги тахминан 33 процент камаяди, цемент 20 процент кам сарф бўлади, баҳоси 15 процент арзонлашади.

Заводларда вибраторлар, вибростоллар, механик штампалар ва бошқа механизмлар борлиги деталь ва конструкцияларни тайёрлашда пластик бетон ўрнига қаттиқ бетон ишлатиш учун имкон беради. Қаттиқ бетон ишлатганда опалубкани дарҳол ажратиб олиш мумкин бўлади, деталь ҳамда конструкциялар жуда мустаҳкам бўлади. Қаттиқ бетон ишлатганда формаларнинг миқдори кам бўлиши ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш тезлашади, конструкцияларнинг сифати яхшиланади, формаларда металл тежалади ва опалубкани ажратиш ва йиғиш учун меҳнат кам сарф бўлади. Биз бу масалаларга тежабтергаш нуқтаи назаридан қарашимиз лозим. Заводлар бўлмаган, темирбетон қисмларни заводда ишлаб чиқариш ташкил қилинмаган жойлардагина, ҳозирча пластик бетон қўлланиш керак.

Қурилишда йиғма темирбетон қисмларни кўплаб қўлланиш ёғоч материаллар ва металл ишлатишни анча камайтириш имкониятини беради. Ўртоқлар, шуни э'тироф қилиш керакки, бизда ёғоч ва металл сингари қимматбаҳо материалларни чинакам эҳтиёт қилиб ва тежаб-тергаб сарфлашни ҳали билмайдилар. Бундай исрофгарчиликка бундан буён чидаб туриш мумкин эмас.

Ёғоч материаллар йўқ деб шикоят қилганлари қилган. Тўғри, ёғоч материаллар етишмайди. Аммо шу блан бирга кўп ёғоч материаллар исроф ҳам қилинмоқда. Масалан, Йўллар министрлигини олайлик. Темир йўллар остига фақат ёғоч шпаллар қўйилади, километрларни кўрсатадиган столбалар учун фақат рельслар ишлатилмоқда. Мачталар, кўприкчалар ва сув қувурлари ҳаммаси металлдан ишланмоқда. Шуларнинг ҳаммасини темирбетондан тайёрласа бўлмайдими? Масалан, чехлар темирбетондан ажойиб шпаллар ишлатиб ва шу блан ёғоч материални тежамоқдалар, улардан ўргансак бўлмайдими? Бориб кўриб келинг. Улар бизнинг дўстларимиз, ўз тажрибасини жон-дили блан ўртоқлашадилар.

Биз Булганин, Микоян ўртоқлар блан ва делегациянинг бошқа а'золари блан Хитойга борган вақтимизда темирбетондан ишланган кўп мачта ва столбаларни кўрдик. Булар яхши ишланган. Биз ана шу фойдали тажрибани қўлланишимиз керак.

Узоқ Шарқда бўлган вақтимизда биз бирқанча заводларни кўздан кечирдик ва уларнинг кўплари асосан металлдан қурилганлигини, бунда йиғма темирбетон деярлик тамомила қўлланилмаганлигини кўрдик. Унинг сабаби нимада? Унинг сабаби шундаки, ба'зи раҳбар ходимлар қурилишларни тезроқ тамомлаш мумкин бўлади деган да'волар блан цехларнинг каркасларини нуқул металлдан ишламоқдалар. Лекин бу нотўғри.

Ўртоқлар, металлни исроф қилишга қат'иян хотима бериш керак. Металлдан энг зарур бўлган нарсаларнигина қуриш керак. Қурилишда бетон ёки темирбетон блан алмаштириш мумкин бўлган нарсаларнинг ҳаммасини шулар блан алмаштириш керак. **(Қарсаклар).**

Қурилишни индустриялаш проблемасини муҳокама қилганда биз кўплаб талаб қилинаётган бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни ривожлантириш ҳақидаги масалада индамасдан ўтаолмаймиз. Менингча Госпланда ҳам ва буерда ҳозир бўлганлардан кўпларимизда ҳам бир жиддий камчилик бор. Бинокорлик материаллари саноатини ривожлантиришда ғишт заводлари қуришга кейинги вақтларгача зўр берилганлиги нотўғридир. Бизга цемент саноатини ҳартомонлама ривожлантириш керак. **(Гулдурос қарсаклар).**

Қурилиш ишлари асосан қўл блан бажариладиган жойларда ғишт асосий бинокорлик материали сифатида қўлланилиб келган ва қўлланилмоқда. Бу ҳолда девор материалининг вазни, ғиштнинг вазни ҳам катта аҳамиятга эга. Ҳозир бетон, электрмоторлар, кўтариш кранлари ва бошқа механизмлар мавжуд бўлган бир вақтда ишни эскичасига давом эттириш ярамайди. Ғишт тайёрлаш қанча кўп вақт ва меҳнат талаб қилиши ҳаммага ма'лум. Ғишт тайёрлаш учун карьерлардан тупроқ қазилади, ундан машиналарда лой тайёрланади, хом ғишт қуйилади, сўнгра қуритилади, печьларга ташилади, куйдирилади, тайёр ғишт омборга ташилади, сўнгра қурилишга олиб борилади, юқорига чиқарилади, деворларга терилади ва бу ишларнинг ҳаммаси қайта-қайта бажарилади, ҳарбир ғишт худди мозаика сингари бирма-бир териб чиқилади.

Ғишт ишлатиш ўрнига мавжуд кўтариш воситаларига мос келадиган икки, уч, беш тонналик бетон девор блоклари ишлаш яхши эмасми? Блоклар блан қуриш меҳнат унумини юқори даражага кўтаради ва иш жуда тезлашади. Бошқа бирқанча мамлакатларда қурилиш ишларида ғишт ўрнига бетоннинг кўплаб қўлланилаётганлиги бежиз эмас.

Ҳозир, бизнинг олдимизда қурилиш ишларини кенг миқ'ёсда индустриялаш вазифаси турган бир вақтда, бетон ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришни та'минлаш учун цемент саноатини ҳамма чоралар блан ривожлантириш зарур.

Лекин бу гапдан, ишлаб турган ғишт заводларидаги резервлардан фойдаланиш ҳисобига ғишт тайёрлаб чиқаришни кўпайтириш тадбирларини кўриш керак эмас, деган ма'но келиб чиқмайди.

Бу кенгашимизда машҳур новатор ўртоқ Дувановнинг сўзини эшитдик. У мавжуд ғишт заводларида ғишт тайёрлаб чиқаришни бир ярим-икки марта кўпайтириш мумкинлигини далиллар блан исботлади. Ғишт пиширишда ўртоқ Дуванов таклиф қилган ва бирқанча корхоналарнинг практикасида синаб кўрилган илғор методни қўлланиб бунга эришиш мумкин. Девор қуришда ғишт ҳали ҳам асосий материал бўлиб қолмоқда, шунинг учун ҳам биз унинг ўрнини бетон қисмлар эгаллаганига қадар ғишт ишлаб чиқаришни ҳар томонлама ривожлантиришимиз зарур.

Шу блан бирга биз қурилишда ғиштдан янада кўпроқ тўғри фойдаланиш учун катта иш олиб боришимиз керак. Бу ерда сўзга чиққан Мальцев ва Ширков ўртоқлар ғиштни қурилишларга ташишнинг рационал методлари тўғрисида гапирдилар. Ғишт ташишда контейнерлардан фойдаланиш қурилишга катта фойда келтирди. Лекин биз ҳозир олға боришимиз керак. Ғиштни контейнерларда ташиш ўрнига, ғишт заводларида ғиштдан блоклар тайёрлаш керак. Масалан, Чехословакияда ҳозирдаёқ шундай қилмоқдалар. Инженер ўртоқ Бебриковнинг Сталинграддаги қурилишларда бу соҳада биринчи марта тажриба қилиб кўрганлиги ҳам ма'лум. Ғишт блоклари тайёрлашни шундай уюштириш керакки, блокларнинг устки томони заводнинг ўзида пардозлансин. Бундай қилганда блоклардан қуриладиган биноларнинг деворларини монтаж қилишда уларни қўшимча суратда пардозлаш талаб этилмайди.

Ўртоқлар! Индустрия методларини муваффақият блан жорий қилиш ва қурилиш ташкилотларининг ишларини яхшилаш қурилишга ташкилий-техника раҳбарлиги даражасига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Кичик қурилиш ташкилотларининг кучлари блан қурилишни индустриялаш, қурилиш ишларининг сур'атини тезлатиш ва баҳосини арзонлаштириш мумкин эмас. Шунинг учун қурилиш ташкилотларини йириклаштириш керак. Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқида 7.500 дан ортиқ подрядчи қурилиш ташкилотлари бор, шуларнинг учдан бир қисмининг йиллик иш ҳажми 5 миллион сўмдан ортмайди. Масалан, Ленинградда ишни подряд усули блан бажараётган 133 та подрядчи қурилиш ташкилоти, Киевда 107 ва Ростовда 56 та шундай ташкилот бор ва ҳоказо. Заводларда хўжалик йўли блан бинолар қураётган кичик қурилиш ташкилотлари озми? Бундай қурилиш ташкилотларининг сон-саноғи йўқ. Қурилиш ташкилотларининг сони камайиш уёқда турсин йил сайин кўпаймоқда. 1953 йилнинг ўзидагина 1.140 та янги подрядчи қурилиш ташкилотлари тузилган.

Агар биз қурилиш ташкилотларини бундан кейин ҳам кўпайтираверсак, қурилишни индустриялаш масаласини жиддий ҳал қилаолмаймиз. Кичик ва бинобарин камқувват қурилиш ташкилотлари ўз ишларида индустриал методларни қўлланаолмасликлари ҳаммамизга равшан. Биз қурилиш ташкилотларини қат'иян йириклаштириш йўлига ўтишимиз керак. Шундай қилмасдан туриб қурилишни индустриялаш тўғрисида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас.

Шу жиҳатдан Москвадаги қурилиш ташкилотларини йириклаштириш тажрибаси жуда ибратлидир. Бу ерда Моссоветнинг, шунингдек министрликлар ва идораларнинг 56 та қурилиш тресты базасида битта ташкилот — Главмосстрой тузилди. Главмосстройни тузиш ҳақидаги масала муҳокама қилинганида, Моссовет бундай катта ташкилотни уддалайолмайди, деган кўп гаплар бўлди, агар министрликлар аралашмаса, уй-жойлар қуриш плани бажарилмай қолади деган хавфсирашлар бўлди. Главмосстрой ташкил қилинган йили ба'зи бир ташкилий камчиликлар юз бериши ва камчиликлар планнинг бажарилмай қолишига олиб келиши мумкин, деб ўйласа бўлар эди. Лекин бундай хавфсирашларнинг ҳаммаси ўринсиз бўлиб чиқди. Главмосстрой бошлиғи ўртоқ Кучеренко қурилиш ташкилотларини йириклаштиришнинг натижалари тўғрисида буерда гапириб ўтди ва бу йил Москвада 891 минг квадратметр уй-жой майдонини тайёрлаб топшириш планининг ошириб бажарилишини ва шу блан бирга 1955 йилга мўлжалланган қурилишлар юзасидан ўтган йилдагига қараганда янада кўпроқ задел тайёрлаб қўйилишини ма'лум қилди.

Бу натижалар янги ташкилотнинг олға томон катта қадам қўйганлигини кўрсатади, чунки қурилишда задел асосий ўрин тутади, ҳатто энг асосий ўрин тутади деб айтаоламан. **(Қарсаклар).** Ҳаркимга ма'лумки нормал заделга эга бўлмасдан туриб, қурилиш ишларини бир ме'ёрда олиб бориш мумкин бўлмайди. Агар задел бўлмаса, у вақтда малакали ишчилардан ер қазиш ва ёрдамчи ишларда ўз ихтисослари бўйича фойдаланилмайди. Бунинг натижасида ишчиларнинг меҳнат унуми пасайиб кетади, қурилишнинг баҳоси кўтарилади, ишларнинг бажарилиш муддатлари бузилади. Задел бўлганида ишчилардан уларнинг ихтисослари бўйича фойдаланиб, ишни бир ме'ёрда узлуксиз бажариш мумкин. Фақат йирик ташкилотларгина ишда нормал заделни вужудга келтираоладилар.

Москвадан намуна олиб Ленинград, Киев ва бошқа шаҳарлардаги қурилиш ташкилотларини йириклаштириш керак. Лекин бу ишни ўйлаб, мақсадга мувофиқ қилиб амалга ошириш лозим. Катта қурилиш ташкилотлари тузиш шунинг учун зарурки, бу тадбир қурилишда йиғма темирбетон конструкциялардан ва детальлардан кенг миқ'ёсда фойдаланиш, қурилиш ишларини комплекс механизациялаш, меҳнат унумини ошириш, сур'атни тезлатиш, қурилиш сифатини яхшилаш ва баҳосини арзонлаштириш имкониятини беради.

Москва ва бошқа шаҳарларнинг тажрибаси махсуслаштирилган қурилиш ташкилотлари тузиш зарурлигини, я'ни комплекс қурилиш ташкилотлари эмас, балки махсуслаштирилган қурилиш ташкилотлари тузиш зарурлигини исботламоқда, чунки фақат шундай ташкилотларгина қурилишнинг индустриал методларини жорий қилаоладилар. **(Қарсаклар).**

Махсуслаштирилган қурилиш ташкилотлари ишчиларнинг меҳнатини яхши уюштириш, уларнинг меҳнатини малакалироқ меҳнатга айлантириш, механизмлардан унумлироқ фойдаланиш имкониятини беради. Масалан, Москвада «Фундаментстрой» тресты тузилган. Бу трест қурилиш майдончаларини текислайди, ер ишларини бажаради, бетон ёки темирбетон детальларидан ҳамда блоклардан фундаментлар ва подвал деворларини қуради. Умумий характердаги қурилиш ишларини бажарадиган, я'ни деворларни монтаж қиладиган ҳамда йирик блоклар ёки темирбетон панельлардан фойдаланиб иш олиб бориладиган қурилишларда зинапояларни, томларни монтаж қиладиган ва бошқа ишларни бажарадиган трестлар бор. Хоналар ўртасидаги деворларни қуриш, биноларни пардозлаш ишлари блан махсус ташкилот шуғулланмоқда. Бу ташкилот шу ишларни бажаришга махсуслаштирилган. Санитария, техника ишларини ҳам махсуслаштирилган ташкилот бажармоқда. Электротехника ишларини, лифтлар қуриш ва бошқа ишларни худди ана шундай махсуслаштирилган ташкилотлар бажармоқда.

Ҳарбир ишни махсуслаштирилган ташкилот бажарганидагина иш унуми юқори ва сифати яхши бўлишига эришиш мумкин. Ана шундай шароитдагина ишчиларнинг иш ҳақи ҳам ортади. Ишнинг бажарилиши махсуслаштирилмаган ва ишларнинг ҳамма турларини битта трест ёки контора бажарадиган жойларда ишчининг иш ҳақи юқори бўлмайди. Бугун у ғишт терувчи, бўёқчи бўлиб ишласа, эртага материал ташувчи бўлиб ишлайди. Бундай шароитда иш ҳақининг кам бўлиши турган гап.

Бинокорлик ташкилотларини махсуслаштириш уларни кўпроқ ҳаракатчан қилади, мобильлаштиради, ишда эпчиллик ва оперативликни оширади. Завод ёки уй-жой биноси қуришга киришишдан аввал ер қазиш ва текислаш ишларини бажарувчи махсуслаштирилган ташкилот қурилиш майдончасини текисласин, пойдеворлар қуриб берсин, ерости коммуникацияларининг ҳаммасини ўрнатсин. Бу ишлар бажарилиб турган вақтда бошқа махсуслаштирилган ташкилот йиғма конструкциялардан биноларни монтаж қилишга тайёргарлик кўриши лозим. Иш ана шундай ташкил қилинганида, агар завод қуриладиган бўлса, бирлаштирилган график асосида бинонинг конструкцияларини йиғиш ва шу блан бир вақтда технология ускуналарини монтаж қилиш мумкин бўлади. Уруш вақтида ҳам ва урушдан кейинги даврда ҳам қурилиш ишлари кўп жойларда ана шундай ташкил қилинди.

Равшанки, махсуслаштирилган ташкилот ҳаммавақт бир жойда туриши мумкин эмас. У, ўз ишини тамомлаганидан кейин бошқа қурилишга ўтиши керак. Махсуслаштирилган территориал қурилиш ташкилотлари тузишни энг тўғри йўл деб ҳисоблаш керак, лекин бундай қилмоқ учун бизда ҳали бир қанча жойларда шароит йўқ. Шунинг учун ҳозирча министрликлар ҳузурида махсуслаштирилган ташкилотлар тузишга тўғри келади.

Бизнинг мамлакатимиз кўплаб саноат корхоналари, уй-жойлар, мактаблар, касалхоналар ва бошқа иншоотлар қурмоқда. Бу қурилишлар ниҳоятда катта ҳаётий аҳамиятга эгадир. Биз қурилиш сур'атини кескин равишда тезлатишимиз, қурилиш сифатини яхшилашимиз ва баҳосини камайтиришимиз лозим. Бу вазифани бажариш учун фақат бир йўл бор—у ҳам бўлса қурилишни жуда кенг миқ'ёсда индустриялашдир.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқининг давоми

Проектлаш ишларидаги камчиликларга барҳам берилсин, архитекторларнинг ишлари яхшилансин

Ўртоқлар! Индустриялашнинг муваффақияти, қурилиш ишлари сифатининг яхшиланиши ва баҳосининг пасайтирилиши проект ташкилотларига, архитекторлар ва конструкторларнинг ишларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Саноат корхоналари, уй-жой бинолари, мактаб, касалхоналар, маданий-маиший муассаса бинолари қуриш соҳасидаги ишларимиз кенг миқ'ёсда олиб борилаётган бир пайтда, проектлаш ишларининг кейинда қолишига йўл қўйиш мумкин эмас. Қурилиш ишлари бутун мамлакатимизда кенг миқ'ёсда олиб борилмоқда. Совет давлати қурилиш ишларига ҳар йили неча миллиард сўмлаб маблағ ажратмоқда, бизда қурилиш ишларининг кўнгилдагидек яхши олиб борилишидан ҳамма манфаатдор деса бўлади. Проект ташкилотларининг сусткашлиги орқасида, ба'зан ҳатто, оддий биноларни проектлаш иши икки йил ва бундан ҳам ортиқ вақтга чўзилиб кетиши орқасида қурилиш ишлари кўпинча жуда кечикиб кетадики, бунга тоқат қилиб бўлмайди.

Қурилиш ишларини индустриялаш манфаатлари проект ташкилотларининг ишларини қайтадан қуришни, типовой проектлашни ва мавжуд типовой проектларни қўлланишни мазкур ташкилотларнинг асосий ишига айлантиришни тақозо этади.

Йиғма темир-бетон детальлари, конструкцияларни, йирик блокларни ва эффектли янги материалларни кенг миқ'ёсда ишлатиш — қурилиш техникасида шундай бир янгиликки, бу янгилик проектлашдаги эскириб қолган усуллардан воз кечишни қат'ий талаб этади. **(Қарсаклар)**

Шуни ҳам айтиш керакки, планлаштирувчи ва проект тузувчи ташкилотларда ишловчи кўп ходимлар типовой проектлашнинг аҳамиятига етарли равишда баҳо бермаётирлар.

Қуйидаги фактлар буни яққол кўрсатади. Мамлакатда қурилиш ишлари блан шуғулланувчи мавжуд 1.100 проект ташкилотидан фақат 152 таси типовой проектлаш иши блан қисман шуғулланмоқда. 1951 йилдан 1953 йилгача проектлаш ишлари учун ажратилган маблағларнинг кўп деганда бир процента типовой проектлашга сарф қилинди, холос. 1953 йилда саноат қурилиши умумий ҳажмининг 12 процентигина типовой проектларга мувофиқ қурилди. Бу йил ҳам шу соҳадаги аҳвол бироз яхшиланди, холос.

Мен проектлаш масаласи юзасидан кўпгина инженерлар ва архитекторлар блан суҳбатлашдим. Уларнинг ҳаммаси типовой проектлаш қурилиш ишларини анча соддалаштиради ва яхшилайди, деган фикрдадир, аммо, амалда, кўпгина архитекторлар, конструкторлар, саноат қурилиши соҳасида эса, ба'зан технологлар ҳам ўзларининг индивидуал проектларинигина тузишга интиладилар.

Нима учун бундай аҳвол рўй бермоқда? Бундай аҳволнинг рўй беришининг сабабларидан бири шуки, бизда архитекторларни тайёрлаш соҳасида нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Кўпгина ёш архитекторлар институт остонасига қадам қўйиш бланоқ, ҳали кераклича ихтисос ортдирмай туриб, архитектура мастерларига эргашиб, индивидуал характердаги биноларнигина проектлашни хоҳлайдилар, ўзларига ёдгорлик қолдиришга шошиладилар. Агар, Пушкин ўзига қўл блан бино этиб бўлмайдиган мангу ёдгорлик қолдирган бўлса, кўп архитекторлар ўзларига албатта шундай ёдгорлик қолдиришни истайдиларки, бу ёдгорлик «ўз қўллари блан» индивидуал проектлар асосида ясалган бинолардан иборат бўлиши керак экан. **(Кулги, қарсаклар).**

Шуни тушуниб олмоқ керакки, агар биз барча саноат иншоотларини, туаржойларни ва бошқа иморатларни индивидуал проектларга мувофиқ қурганимизда қурилиш сур'атлари анча пасайган бўлар ва қурилиш баҳоси кўп даража ошиб кетган бўлар эди.

Кўпгина проектчилар — архитекторлар ва конструкторлар ҳақиқатан ҳам ижодий иш олиб бормоқдалар, ўз ишлари блан кўп янгилик яратиб, фойда келтирмоқдалар. Аммо, бу ишда катта-катта камчиликлар ҳам бор. Ба'зи проектчилар ўз проектларида қурилиш саноати заводлари томонидан тайёрланаётган конструкциялар, детальлар ва материалларни ҳисобга олмайдилар ва қурилиш ишларидаги қолоқ методларга шу вақтгача амал қилиб келмоқдалар.

Мисол учун уй-жой қурилишини олайлик. Обод уй-жойларнинг энг яхши проектларини танлаб олиб, улардан қурилиш ишларида кўп марта фойдаланиш нима учун мумкин эмас. Архитекторлар мусобақа тариқасида ана шундай уйларнинг проектларини тақдим этсинлар!

Ҳозирги вақтда йирик блокли уйларнинг яхши проектларини танлаб олиш айниқса зарур. Москва Советининг проект ташкилотлари 1953 йилда деворлари йирик панеллар ва йирик блоклардан иборат уйлар қуриш юзасидан проект ҳужжатларини тайёрладилар. Ўшанда СССР архитектура Академиясининг ҳақиқий а'зоси И. В. Жолтовскийнинг таклифи энг яхши проект ҳужжатларидан бири деб ҳисобланган эди. Бу давр ичида ана шу таклифга мувофиқ, проект тузиш, бу проектни типовой проект сифатида қабул қилиш ва бирнеча йил мобайнида йирик блокли уй-жойлар қуриш мумкин эди. Аммо, бундай қилинмади.

Ҳозирги вақтда нима учун мактабларнинг 38 типовой проекти қўлланилмоқда? Бу мақсадга мувофиқ ишми? Кўпгина ходимлар қурилиш ишларига хўжасизлик блан қараётганликлари сабабли шундай қилинмоқда.

Туаржойлар, мактаб, касалхоналар, болалар боқчалари, болалар яслилари, магазинлар ва бошқа биноларнинг ва иншоотларнинг чекланган миқдордаги типовой проектларини танлаб олиш керак ва оммавий қурилишларни, масалан айтайлик, 5 йил мобайнида шу проектларга мувофиқ суратдагина олиб бориш керак. Ана шу муддат ўтганидан кейин, муҳокама қилиб кўриш керак ва агар бундан ҳам яхши проектлар бўлмаса, мазкур проектларни яна 5 йил мобайнида қўлланиш лозим. Бунинг нимаси ёмон, ўртоқлар?

Типовой проектларга мувофиқ қурилишнинг қандай афзалликлари бор? Бунинг жуда катта афзалликлари бор. Агар бинолар қурмоқчи бўлсанг: проект ҳам тайёр, бундай қурилиш учун қандай ҳажмдаги участка зарурлиги, қандай конструкция ва материаллар кераклиги, қанча ишчи талаб қилиниши ма'лум. Ҳамма нарса аён. Бундай шарт-шароитлар қурилиш ишларини кўп даража тезлатиш ва арзонлатишга ёрдам беради.

Ёки саноат бинолари ва иншоотлар қурилишини проектлаш масалаларини олайлик. Тураржой биноларининг типовой проектлари каби саноат корхоналари биноларининг проектлари ҳам кўп марта такрорланадиган бирхилдаги секциялардан ёки бирхилдаги проектлардан иборат бўлади. Ҳарбир пролётдаги колонналар, ригеллар, кран тагидаги балкалар ва бошқа элементлар ўзгартирилмай қолдирилаберади. Саноат корхоналари биноларининг типовой проектлари биноларда саноатнинг турли соҳаларига доир ишлабчиқариш цехлари ва ёрдамчи цехларни жойлаштириш имкониятини ҳисобга олиб тузилиши лозим. Турли мақсадлар учун белгиланган, лекин бир хилдаги габаритларда ускуналари бўлган бинолар айнан бирхил элементлардан қурилиши керак. Бунинг учун саноат корхоналари биноларининг типовой проектларини колонналарнинг мувофиқлаштирилган сеткаси ва қаватларнинг мувофиқлаштирилган баландлиги, мувофиқлаштирилган нагрузка, уйғунлаштирилган зина клеткалари, дераза ва эшикнинг бўш ўринлари ва ҳоказолар назарда тутилиб тузилиши лозим.

Бундай типовой проектларни қўлланиш, қурилиш детальлари ва конструкцияларини кўплаб олдиндан тайёрлаб қўйишни уюштиришга ҳамда одатдаги қурилишдан биноларни йиғма-монтаж қилиш усулига кўчишга имконият туғдиради, бу ишларни қисқа муддатларда бажаришга йўл очиб беради.

Ўртоқлар, биз бунга эришмоғимиз керак. Типовой проектларни кенг қўлланиш учун ирода ва сабот-матонат блан ҳаракат қилмоқ лозим, чунки биз бу ишда балки қаршиликка дуч келармиз. Бу ишнинг зарурлигини ба'зи кишиларга яхшилаб тушунтириб қўйишга тўғри келади. **(Кулги).**

Қурилиш ишларида типовой проектларни қўлланиш маблағларни тежаш соҳасида ҳам, қурилишни тезлатиш ва унинг сифатини яхшилаш соҳасида ҳам жуда катта самаралар беради. Бунга ҳеч бир шубҳа йўқ. **(Гулдурос қарсаклар).**

Ўртоқлар, мен архитекторларнинг ишлари тўғрисидаги таассуротларимни ва ба'зи мулоҳазаларимни сизларга айтиб бермоқчиман. Даставвал, Архитектура академиясининг президенти ўртоқ Мордвиновга қарата бирнеча сўз айтмоқчиман. Ўртоқ Мордвинов, Москвада ишлаган вақтимда Сиз блан тез-тез учрашиб турар эдик. Мен сизни яхши ташкилотчи деб биламан; Сиз Большая Калуга кўчасини жадаллаштирилган поток усулида қуриш вақтида ташкилотчилик қобилиятингизни кўрсатдингиз. Ўша вақтда жадаллаштирилган поток усулида қуриш биринчи марта амалга оширилган эди ва бу иш ўртоқ Мордвиновнинг иштироки блан қилинган эди. Аммо, урушдан кейин ўртоқ Мордвинов ўзгариб қолипти. «Подшо келини» операсида «Григорий Грязновни танимай қолдим!» деб куйлаганларидек, Мордвинов бошқача бўлиб қолибди. **(Кулги, қарсаклар).**

Қурилиш ишларимизда маблағларни исроф қилиш каби ҳоллар кўп учраб туради ва бу ишда индивидуал проектларга мувофиқ қурилаётган биноларни архитектура жиҳатидан ишлашда ортиқча сарфларга йўл қўяётган кўпгина архитекторларнинг катта айби бор.

Бундай архитекторлар қурилиш ишларини индустриялаш йўлида ғов бўлиб қолдилар. Тезликда ва муваффақиятли суратда қурмоқ учун қурилишларни типовой проектларга мувофиқ олиб бориш керак, аммо, бу нарса ба'зи архитекторларга ёқмаётганга ўхшайди.

Ўртоқ Мордвиновнинг шу кенгашда қилган доклади ва ба'зи архитекторларнинг нутқлари уларнинг қурилиш экономикасига доир масалаларга э'тибор бермаётганликларини, тураржой майдонининг ҳарбир квадрат метри қиммати блан қизиқмаётганликларини кўрсатди.

Барча бинокорлар каби архитекторлар ҳам қурилиш экономикасига доир масалалар блан астойдил шуғулланишлари, бу масалаларга жиддий э'тибор қилишлари керак. Қурилаётган бинонинг қиммати, ҳарбир квадрат метр майдонининг қиммати асосий нарса эканлигини доим эсда тутиш керак.

Архитектор турмуш блан бирга боришни истаса, архитектура формаларини, орнаментларни ва ҳархил декоратив элементларни билиши ва уларни қўлланаолиши блан бирга, янги прогрессив материалларни, темир-бетон конструкциялар ва детальларни ҳам билиши керак ва, биринчи галда, қурилиш экономикасига доир масалаларни а'ло даражада билиши керак. Кенгашда ўртоқ Мордвиновни ва унинг кўпгина шерикларини биноларнинг проектларини тузганда асосий нарсани, я'ни ҳар квадрат метр майдоннинг қимматини унутиб қўйганлари, фасадларни ортиқча безашга берилиб кетганлари, кўпгина ортиқча ҳаражатларга йўл қўйганликлари учун танқид қилдилар.

Уй-жой биноларининг фасадларида керағи бўлмаган ҳархил безаклар кўп учрайди. Бу эса, ба'зи архитекторларда ҳечқандай дид йўқлигини кўрсатади. Бинокорларнинг ба'зан ҳатто, ана шундай нақшларни ишлашлари ҳам қийин бўлиб қолади.

Баланд қаватли иморатлар қурилиши бу ишда катта та'сир кўрсатди. Архитекторлар баланд қаватли иморатлар проектини тузганларида асосан, бинолар қаддини кўрсатиш блан қизиққанлар ва ана шу биноларни қуриш ва улардан фойдаланиш учун қанча маблағ сарфланиши тўғрисида ўйлаб кўрмаганлар.

Безаш мақсадидагина қурилган деворларнинг мураккаб рельефи ортиқча эксплуатацион чиқимларга сабаб бўлади. Бу чиқимлар биноларни иситиш учун сарф бўлади. Ана шу сабабга кўра, масалан, Смоленск майдонидаги бинони иситиш учун ҳар йили 250 минг сўм ортиқча сарф қилинади. Фақат бир бино учунгина шунча маблағ сарф қилинади.

Баланд қаватли бинолардаги майдонларнинг тақсимоти тўғрисидаги ба'зи ма'лумотларни келтириб ўтаман.

(Процентларда)

	Красные Ворота яқинидаги бино	Смоленск майдонидаги бино
Бинонинг умумқурилиш майдони:	100	100
иш бинолари майдони	28,1	30
ёрдамчи бинолар майдони	23,1	24
инженерлик асбоб-ускуналари эгаллаган ва хизмат кўрсатувчи бинолар жойлашган бинолар майдони	14,9	11
Конструктив майдон	33,9	35

Бу ма'лумотлар баланд қаватли биноларда асосий хизмат кўрсатадиган майдонлар нечоғлик камлигини ва конструктив деб аталган майдонлар нечоғлик кўп эканлигини кўрсатади. Конструктив майдон нима дегани? Бу, деворлар ва конструкциялар эгаллаган майдон демакдир. Баланд биноларни ташқи жиҳатдан чиройлик қилиб кўрсатиш учун улардаги ана шу майдон нормадагидан кўп даража ошириб юборилади. Бу майдонни фақат томоша қилиш мумкин, аммо, унда яшаш ҳам, ишлаш ҳам мумкин эмас. **(Залда жонланиш, кулги, қарсаклар).**

Ҳарҳолда баланд бинолар чиройлик-ку, бу биноларни эҳтимол, беҳудага танқид қилинаётгандир, ахир, илгари бу биноларни мақтаган эдилар-ку, деб айтишлари мумкин. Фикримизча, камчиликларни танқид қилиш яхшироқдир, чунки агар биз ҳозир бундай қилмасак, баланд биноларга тақлид қилиш кенг тарқалади ва «конструктив майдонлар» деб аталган майдонлар ҳаддан ташқари кенгайиб кетади. **(Кулги, қарсаклар).**

Ўртоқ Мордвинов сўзлаган вақтда мен унинг проектига мувофиқ қурилаётган баланд бино «Украина» гостиницаси биносига қанча маблағ сарф бўлиши тўғрисида унга савол бердим. Шуни айтиш керакки, ўртоқ Мордвинов биноларни архитектура жиҳатидан ишлашда ортиқча сарфларга йўл қўяётган кишилардан кейин қолмай, балки улар блан бир қаторда бормоқда. «Украина» гостиницасида асосий тураржойнинг ҳар квадрат метр майдонининг қиммати «Москва» гостиницасидаги майдоннинг қимматига нисбатан 175 процентни ташкил этади.

Айни бир шаҳарда — Москвада турли авторларнинг проектларига мувофиқ барпо қилинган уй-жойларнинг қурилиш қимматидаги фарқ ҳар квадрат метр уй-жой майдони ҳисобидан 600 — 800 сўмни ташкил этишига йўл қўйиш мумкинми, ахир?

Москвадаги кўпгина уй-жой биноларининг ташқи нақшлари қиммати уйлар қурилишининг умумий қимматига нисбатан нормал 8 — 9 процент ўрнига 15 — 20 процентни ва ҳатто, 30 процентни ташкил этишига ҳам тоқат қилиб бўлмайди.

Ўртоқлар! Қулай уйлар ва квартиралар қуриш зарурлиги тўғрисидаги асосий масалаларда биз архитекторлар блан бир фикрдамиз. Бу муҳим масала, чунки бунда гап кишиларнинг яшаши учун қулайлик туғдириш устида боради. Кам хонали ва кўп хонали квартираларнинг миқдори, уларнинг ҳажмлари, биноларнинг баландлиги масалаларида икки хил фикр йўқ. Лекин биноларнинг фасадларини архитектура жиҳатидан безаш масаласига келганда ҳамавақт турли фикрлар келиб чиқади. Демак, биноларнинг бадиий — архитектура безаги ҳақидаги масала энг мураккаб масаладир.

Ба'зи архитекторлар биноларнинг устига қуббалар ўрнатишни яхши кўрадилар, натижада бундай бинолар черковга ўхшаб қолади. Черковнинг ташқи кўриниши сизларга ёқадими. Мен кимга қандай бино ёқиши тўғрисида бахслашмоқчи эмасман, лекин уй-жойларнинг кўриниши бундай бўлмаслиги керак. Ҳозирги замондаги уй-жойларнинг архитектура безагини черков ёки музейга ўхшатиб қўйиш керак эмас. Бундай қилганда бу биноларда турувчилар учун ҳечқандай қулайлик бўлмайди, бундай бинолардан фойдаланиш қийинлашади ва улар қимматга тушади, холос. Шунга қарамай, ба'зи архитекторлар буни назарга олмаётирлар.

Масалан, архитектор Захаров Москвадаги Большая Тульская кўчаси атрофида уйлар бино қилиш юзасидан проектларни тақдим этган. Бу уйлар ташқи кўриниши жиҳатидан черковдан кам фарқ қилади. Бундай проект тузишингизга сабаб нима, деб ундан сўралганда у: «Биз ўз проектларимизни баланд биноларга мувофиқлаштирамиз, биноларнинг ташқи қиёфасини кўрсатиш зарур» деб жавоб қайтарган. Қарангки ўртоқ Захаровни ана шундай проблемалар кўпроқ қизиқтирар экан. Унга ташқи қиёфаси чиройли бинолар керак, кишиларга эса, квартиралар керак. Кишиларни биноларнинг ташқи қиёфасини томоша қилиш эмас, балки уйларда яшаш кўпроқ қизиқтиради! **(Қарсаклар).**

(ОХИРИ КЕЛГУСИ СОНДА)

Совет ёзучиларининг Бутуниттифоқ II с'езди

24 декабрьдаги кечқурунги мажлис **А. Прокофьев** раислиги остида очилди. Докладларни ва қўшимча докладларни муҳокама қилиш давом этади.

Минбарга ёзучи **Н. Рогаль** чиқади, у Узоқ Шарқда адабиётнинг юксалганлиги тўғрисида гапириди.

«Правда» газетасининг бош редактори ўртоқ **Д. Т. Шепиловга** сўз берилади.

Ўртоқ Шепилов мамлакатимизнинг экономикаси ва маданияти мислсиз юксалганлигини кўрсатувчи кўп ёрқин мисоллар келтириб, халқимизнинг буюк ижодий ишида ёзучиларнинг роли фахрли бўлганлиги тўғрисида гапириди.

Композитор **Т. Хренников** сўзлади. У ёзучилар с'ездининг иш тажрибаси композиторлар учун ҳам ниҳоятда ибратли эканлиги тўғрисида гапиради.

А. Барто ўз сўзини болалар адабиётини ривожлантириш масалаларига бағишлади.

В. Вагаршян ва **М. Папава** ўз сўзларини драматургия ва кино драматургияни ривожлантириш масалаларига бағишладилар.

С'езд қатнашчилари четэл ёзучилари вакилларининг нутқларини самимият блан тингладилар. Кечқурунги мажлисда **Саийд Нафиси** (Эрон), **Ярослав Ивашкевич** (Польша Халқ Республикаси), **Марин Франичевич** (Югославия), **Альфредо Гравина** (Уругвай), **Мавахиб Алкайали** (Сурия) сўзладилар. Машҳур турк шоири, тинчлик учун отоқли курашчи Нозим Ҳикматнинг, италян прогрессив журнали «Контемпоранео» редакторининг, шунингдек испан ёзучиси Хуан Реханонинг мактубларни ўқиб эшитдирилди.

Раислик қилучи с'ездга жам'и 146 киши сўзга чиққанлигини билдиради. Музокараларни тўхтатиш тўғрисида таклиф тушади. Бу таклиф қабул қилинади. Раислик қилучининг билдиришича, Тихонов, Полевой, Вурғун, Корнейчук, Антокольский ва Герасимов ўртоқлар охирги сўзга чиқишдан воз кечганлар.

Б. Рюриков, К. Симонов, ва А. Сурков охирги сўзга чиқадилар.

С'езд ўз ишини давом этдирмоқда.

• • •

25 декабрь кундуз соат учда ёзучилар Иккинчи с'ездининг навбатдаги мажлиси **А. Фадеев** раислигида очилди. С'езд А. Сурковнинг «Совет адабиётининг аҳволи ва вазифалари тўғрисида»ги доклади ва К. Симоновнинг «Совет бадиий прозаси», С. Вурғуннинг «Совет поэзияси», А. Корнейчукнинг «Совет драматургияси», С. Герасимовнинг «Совет кинодраматургияси», Б. Полевойнинг «Болалар ва ёшлар учун совет адабиёти», Б. Рюриковнинг «Совет адабий танқидчилигининг асосий проблемалари» ва П. Антокольский, М. Ауэзов ва М. Рильскийнинг «СССР халқлари адабиётининг бадиий таржимаси» тўғрисидаги қўшимча докладлари юзасидан чиқарилган резолюцияни муҳокама этди ва қабул қилди.

Резолюцияда айтилишича, кўпмиллатли совет адабиёти ёзучиларининг Биринчи с'ездидан кейин ўтган йиллар ичида Коммунистик партия раҳбарлигидаги халқимизнинг ҳаёти блан чамбарчас алоқада ривожланиб, талайгина ижодий муваффақиятларга эришди. Совет адабиёти халқ манфаатларига хизмат қилишдан иборат юксак вазифаларни бажараборib, социалистик реализм методига амал қилиб, турмуш ҳақиқатига содиқ бўлиб, юксак ғоявийлик руҳи блан суғорилиб, кўпгина қимматли асарлар блан бойиди.

Шу блан бирга, резолюцияда адабиётимизнинг тараққиётида катта-катта камчиликлар борлиги ҳам кўрсатилади.

Резолюцияда совет адабиёти олдида турган энг муҳим вазифалар белгилаб берилган. Совет ёзучилари халқимизнинг улуғ қаҳрамонлик ишларини ва юксак ма'навий фазилатларини тўлалигича кўрсатиб беришлари лозим. Тинчлик байроғини янада баланд кўтариш, уруш оловини ёқучи империалистларни янада зўр ғайрат блан фош қилиш, совет халқининг жанговар ватанпарварлик руҳини ҳартомонлама кучайтириш ва зарур бўлиб қолган тақдирда ҳарқандай агрессорга қақшатғич зарба бериш йўлидаги тайёргарлигини ҳартомонлама ошириш — ёзучиларнинг муқаддас бурчидир.

Резолюция Ёзучилар союзи ўтган йигирма йил мобайнида барча совет ёзучиларини бирлаштирган ва жипслаштирган ижодий ташкилот номига тамомила муносиб иш кўриб келганлигини қайд қилиб, Ёзучилар союзининг бундан кейинги бутун фаолияти кенг демократизм принципларига қаттиқ риоя қилиш асосида олиб борилиши лозим эканлигини та'кидлайди.

Сўнгра, резолюцияда бундай дейилади: Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг табригида совет ёзучилари ижодий фаолиятининг жанговар программаси чизиб берилган.

С'езд **Н. Тихоновнинг** «Жаҳоннинг ҳозирги замон прогрессив адабиёти» ҳақидаги доклади юзасидан ҳам бир овоздан резолюция қабул қилади. Резолюцияда айтилишича, ўтган йигирма йил мобайнида бутун дун'ёда прогрессив адабиёт юксалди. Бутун илғор инсониятга яқин ва азиз бўлган кўп асарлар яратилди. Совет адабиёти блан четэллардаги прогрессив адабиёт ўртасидаги яқинлик тўхтовсиз ўсди. Инсониятнинг келгусидаги маданияти манфаатлари умумий тинчлик манфаатлари — гуманист ёзучиларнинг қайси миллат, қайси динга мансуб бўлишларига қарамай, философик, эстетик э'тиқодлари қандай бўлишига қарамай, улар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлайди.

Совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'езди, —дейилади резолюцияда, — кўп мамлакатлардан келиб, Колонна залида ҳозир бўлган қадрдон меҳмонларни самимий табриклайди ва уларнинг ўз халқлари бахт-саодати йўлида бажарадиган ишларига муваффақият тилайди. С'езд ўзларига боғлиқ бўлмаган сабаблар блан Москвага келаолмаган дўстларимизга ҳам, шунингдек прогресс ва тинчлик идеалларига содиқ бўлиб қолган барча ёзучиларга ҳам самимий саломларини йўллайди. Халқларнинг энг яхши орзу-тилакларини, уларнинг тинчлик ва озодлик йўлидаги интилишларини ифода этучи адабиётнинг кенгайишига, барқ уриб ўсишига ҳечнарса халақит бераолмайди.

Резолюцияда тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган ёзучиларнинг ижодий тажрибаларини ўзаро доим ўртоқлашиш зарурлиги та'кидланади.

С'езд турли мамлакатларнинг ёзучилари томонидан илгари сурилган таклифни, я'ни 1955 йилда тинчлик ва маданият платформасида бирлашган барча мамлакат адабиёти арбобларидан жуда кўп вакил қатнаштириш асосида ёзучиларнинг Жаҳон конгрессини ўтказиш ҳақидаги таклифни табриклайди ва қўллаб-қувватлайди. С'езд қаттиқ ишонч билдириб айтадики, халқларнинг янги жаҳон урушининг олдини олишга, ҳаёт ва бахтга, инсониятнинг буюк ижодий имкониятларини тамомила яшнатишга қаратилган хоҳиш-иродасини гавдалантирувчи прогрессив адабиётнинг кучи ва обруси йил сайин ўсиб боради.

С'езд Ёзучилар союзининг Уставини ва Ревизия комиссиясининг докладини муҳокама этди ҳамда қабул қилди.

Шундан кейин, с'езд Ёзучилар союзининг Правлениесини 134 кишидан ва Ревизия комиссиясини 29 кишидан иборат қилиб сайлашга киришди.

* * *

Совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'езди ўникки кун давом этди. Кўпмиллатли совет адабиёти барча жанрларининг вакиллари бўлган икки юзга яқин киши, шунингдек кўпгина четэл мамлакатларининг ёзучилари с'езд минбарига чиқиб сўзладилар. С'езд совет ёзучиларининг ғоявий бирлигини, уларнинг бадиий адабиётни юксалтиришда баланд чўққиларга эришиш йўлидаги хоҳиш-иродасини, совет адабиётини янада яшнатиш юзасидан Коммунистик партия Марказий Комитетининг табригида чизиб берилган кенг программани амалга ошириш йўлидаги интилишларини намойиш қилиб кўрсатди.

С'езд очилган кундагидек 26 декабрьда ҳам делегатлар ва меҳмонлар охирги мажлис бошланишидан анча илгари Катта Кремль саройига тўпландилар. Кундуз соат тўрт. С'езд президиумининг а'золари ўз ўринларини эгалладилар. Ҳукумат ложасида — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретарьлари **П. Н. Поспелов** ва **М. А. Суслов** ўртоқлар ўтирибдилар.

Энг кекса рус ёзучиларидан бири **Ф. Гладков**, с'езднинг охирги мажлисини очиқ, деб э'лон қилади.

СССР ёзучилари союзи Правлениесига ва Ревизия комиссиясига сайлов натижаларини э'лон қилиш учун Саноқ комиссиясининг раиси **П. Скосиревга** сўз берилади. Правление составига 134 киши сайланди: И. **Абашидзе, Б. Агапов, В. Ажаев, М. Алигер, И. Анисимов, П. Антокольский, С. Антонов, Н. Атаров, К. Атрахович (Крапива), М. Ауэзов, С. Бабаевский, Н. Бажан, Г. Баширов (Разин), А. Баширов (Талвир), Д. Благой, П. Бровка, К. Ваншенкин, В. Василевская, А. Венцлова, С. Вурғун, Б. Галин, Р. Гамзатов, С. Герасимов, Ф. Гладков, В. Гольцев, А. Гончар, Д. Гранин (Герман), Н. Грибачев, В. Гроссман, М. Гусейн, В. Друзин, В. Ермилов, А. Жукаускас (Виенуолис), Н. Зарьян, М. Ибрагимов, Вс. Иванов, А. Исаакян, М. Исаковский, З. Исроилова, Қави Нажмий, З. Казакевич, С. Капутикян, А. Караваева, М. Каримов, В. Катаев, А. Қаҳҳор, Б. Кербобоев, В. Кетлинская, Л. Киачели, С. Кирсанов, В. Кожевников, П. Козланюк, А. Корнейчук, В. Кочетов, С. Қудаш, С. Кулачиков (Эллэй), А. Кулешов, К. Курбонсахатов, Б. Лавренёв, А. Лахути, В. Лацис, Г. Леберехт, Г. Леонидзе, Л. Леонов, В. Лукс, А. Лупан, М. Линьков, А. Малишко, Г. Марков, С. Маршак, С. Михалков, К. Мицкевич, (Я. Колас), С. Муқонов, Г. Мусрепов, Г. Мустафин, Х. Намсараев, В. Некрасов, Г. Николаева, Л. Новиченко, К. Ну'монов (Яшин), В. Овечкин, С. Олейник, С. Орлов, В. Панова, К. Паустовский, Н. Погодин, Б. Полевой, Д. Поликарпов, Е. Поповкин, А. Прокофьев, С. Рагимов, Я. Ругоев, М. Рильский, Б. Рюриков, А. Саксе, С. Сартаков, В. Саянов, С. Сергеев-ценский, К. Симонов, В. Смирнов, С. Смирнов, Ю. Смолич, И. Шмуул, В. Собко, Л. Соболев, М. Соколов, А. Софронов, А. Сурков, Т. Сидиқбеков, И. Тарба, А. Твардовский, Т. Тильвитис, Н. Тихонов, А. Тўқумбоев, Э. Топчиян, М. Турсунзода, П. Тичина, С. Улуғзода, А. Упит, А. Фадеев, К. Федин М. Храпченко, М. Цагараев, А. Чаковский, А. Черненко, С. Чиковани, Н. Чуковский, М. Шагинян, И. Шамякин, М. Шолохов, С. Шчипачев, И. Эренбург, А. Якобсон, А. Яшин.**

П. Тичинага сўз берилади. У, четэл адабиётининг залда ҳозир бўлган вакилларини ва улар орқали ер юзидаги барча илғор ёзучиларни с'езд делегатлари номидан табриклайди.

Биз, — деди П. Тичина, — бу с'ездда йигирма йил мобайнида қилган ишларимизнинг якунларини тўпладик. Бу йиллар совет адабиёти ўсган ва гуллаб-яшнаган йиллар бўлди. Ана шу йигирма йил мобайнида дун'ёнинг барча мамлакатларидаги прогрессив адабиёт, ғоят мард ва жанговар адабиёт ўсди ҳамда яшнади. Янги уруш хавфи олдида ер юзидаги барча тинчликсевар кучларни жипслаштириш соҳасидаги буюк процесс улуғ Хитойда, халқ демократияси мамлакатларида, Европа ва Осиёнинг капиталистик мамлакатларида, Латин Америкасида, Америка Қўшма Штатларида ва дун'ёнинг бошқа мамлакатларида прогрессив адабиётнинг юксалишига зўр та'сир кўрсатди.

Нотиқ буерда ҳозир бўлган четэл ёзучиларининг маслаклари қандай бўлишидан қат'ий назар бу с'ездда гуманизм, тинчлик ва халқлар дўстлигининг улуғ идеаллари уларнинг ҳаммасини бирлаштирди, деб айтганида, делегатлар ва меҳмонлар унинг бу сўзларини гулдурос қарсаклар блан кутиб оладилар. П. Тичина с'ездда сўзга чиққан четэл ёзучиларига самимий ташаккур изҳор қилди.

Совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'езди номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига мурожаат юбориш тўғрисидаги таклиф давомли қарсаклар блан кутиб олинади. Ҳамма ўрнидан туради.

К. Федин мурожаат текстини ўқиб беради. Залда Коммунистик партия шарафига ва унинг Марказий Комитети шарафига кўп марта гулдурос овация бўлади.

— Совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'езди, — дейилади мурожаатда,—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетини ишонтириб айтадики, Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашган совет интеллигенциясининг катта отряди — адабиёт арбоблари ўзларининг ижодий ғайратларини оширишга ва халқнинг талабларини бажаришга тайёрдирлар.

Ф. Гладков қисқача охирги нутқни сўзлайди. Биз, — деди у, — халқимизнинг руҳини ифода этадиган ва ижодчи, коммунизм қурувчи совет кишисини тарбиялашга та'сир кўрсатадиган қудратли куч бўлган адабий ижод проблемаларини ҳартарафлама муҳокама қилдик. Мен, ҳаммамизнинг номимиздан бизнинг с'ездимиз жанговарлик руҳида, танқид ва ўз-ўзини танқид белгиси остида, олдимизда турган буюк вазифаларни бажариш учун барча кучларимизни бирлаштириш белгиси остида ўтди, деб айтсам, хато қилмаган бўламан деб ўйлайман.

Ф. Гладков сўзининг охирида бундай дейди: Дун'ёда адабиётни умумхалқ ишининг бир қисмига айлантирган партиямиз борлигини, дун'ёда коммунизм қураётган совет халқи каби халқ борлигини англаб яшашдан кўра ҳам ёзучи учун катта бахт йўқ.

Ф. Гладков совет ёзучиларининг Иккинчи Бутуниттифоқ с'ездини ёпиқ, деб э'лон қилади. (ТАСС).

Канцеляриячилик ўрнига кўпроқ амалий иш бўлсин

(Тошкент шаҳар комсомолларининг XIII конференциясидан)

Яқинда Тошкент шаҳар комсомолларининг XIII шаҳар конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда Ўзбекистон ЛКСМ Тошкент шаҳар комитетининг секретари А. Абдунабиевнинг ҳисобот доклади эшитилди ва муҳокама қилинди.

— Шаҳар комсомол комитети, — деди ўз докладида Абдунабиев, — партия ташкилотининг раҳбарлиги остида ҳисобот даврида бирқанча ишлар қилди. Саноат корхоналарида ишловчи комсомол ва ёшлар а'ло сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришда, меҳнат унумини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришда катта ютуқларни қўлга киритдилар. Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига шаҳар корхоналари ўнбир ойлик планни 105.1 процент қилиб бажардилар. Бунда ёш ишчилар ва комсомолларнинг ҳиссаси катта. Саноат корхоналари, транспорт ва қурилишларда ишлаётган 3,5 мингга яқин комсомол ва ёшлар москвалиларнинг ватанпарварлик ташаббусларига қўшилиб, бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун курашмоқдалар.

Комсомолларнинг ишлабчиқариш-техника мутахассислигини ошириш, уларнинг сиёсий ва илмий савияларини кўтариш, юқори малакали кадрлар етиштириш ҳамда ёшлар ўртасида маданий-оммавий ишларни ривожлантириш соҳаларида ҳам ҳисобот даврида бирқанча ютуқлар қўлга киритилди.

Бу муваффақиятлар блан бирга, шаҳар комсомол комитетининг ишида жиддий камчиликлар ҳам мавжуд эканлиги конференцияда танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташланди. Музокарага чиққан делегатлар шаҳар комсомол комитетининг ҳисобот даврида қилган ишларини қаттиқ танқид қилдилар ва камчиликларнинг тузатиш йўлларини кўрсатиб бердилар.

Комсомолларнинг сиёсий ўқишларини ташкил қилиш, пропагандист кадрларни танлаш, ёшлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишлар олиб бориш соҳасида бирқанча жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйилди.

Шаҳар ва район комсомол комитетлари, бошланғич комсомол ташкилотлари ёшларнинг маданий-маиший шароитларини яхшилаш, уларнинг дам олишларини яхши уюштириш блан қониқарсиз шуғулланмоқдалар.

Музокарада сўзга чиққан делегатлардан Қодиров, Зоидов, Муродов ва Мираҳмедова ўртоқлар шаҳар комсомол комитети секретарьлари, инструкторлари ва бўлим бошлиқларининг канцеляриячилик ва бюрократик иш методларини қаттиқ қораладилар. Шаҳар комсомол комитети аппарати ходимлари ва биринчи галда секретарьлар Абдунабиев, Шербаков ўртоқлар район комсомол комитетларига, бошланғич комсомол ташкилотларига жуда камдан-кам борадилар, боргудек бўлсалар ҳам айрим ма'лумотлар, сводкалар учун материаллар олиш блан чегараланадилар, комсомол комитетлари ва бошланғич ташкилотлардаги олиб борилаётган ишларни чуқур текширмайдилар. Улар комсомол активларига амалий ёрдам бериш, қуйи комсомол ташкилотларининг ишини жонлантириш ўрнига, буйруқ бериш, телефонбозлик, мажлисбозлик ва қоғозбозлик блан шуғулланганлар, жонли, амалий ишни кабинетда ўтириб раҳбарлик қилиш блан олмаштирганлар. Шаҳар комсомол комитети ҳисобот даврида 38 марта бюро мажлиси, 4 марта пленум ва 5 марта актив йиғилишини ўтказган. Бу йиғилишларда 118 та қарор қабул қилинган. Броқ бу қарорларнинг кўпчилиги қоғозда қолиб кетаверган. Юқоридаги жиддий камчиликлар шунинг учун рўй берганки, шаҳар комсомол комитетининг ходимлари кундалик оператив иш ўрнига кўп вақтларини мажлис қилиш, узундан-узоқ қарор ва резолюциялар ёзиш блан ўтказганлар.

Музокараларда ҳаммаси бўлиб 24 делегат сўзга чиқди.

Конференцияда сўзга чиққан Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Абдураззоқов ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Муртазаев ўртоқлар соғлом турмуш, ёшларнинг аҳлоқи, уларни меҳнатга муҳаббат ва Коммунистик партияга садоқат руҳида тарбиялаш масалалари ҳақида гапирдилар.

Конференция делегатларнинг танқидий фикрларини назарга олиб, шаҳар комсомол комитетининг ишларини тубдан яхшилашга қаратилган резолюция қабул қилди ва комитетнинг янги составини сайлади.

Халқ сиёсий маслаҳат кенгаши

Умумхитой комитетининг сессияси ўз ишини тамомлади

ПЕКИН, 25 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги хабар беради:

Халқ сиёсий маслаҳат кенгаши (ХСМК) Умумхитой комитетининг сессияси бугун кечқурун Пекинда ўз ишини тамомлади.

Сун Цин-линнинг таклифи блан Мао-Цзэ-дун ХСМК Умумхитой комитетининг фахрий раислигига бир овоздан сайланди. Комитет раислигига Чжоу Энь-лай сайланди.

Сессия биринчи чақириқ ХСМК Умумхитой комитетининг иши тўғрисида Чэнь Шу-тун томонидан қилинган докладни ма'қуллаб резолюция қабул қилди. ХСМК нинг Ташкилий статути ва декларация ҳам қабул қилинди.

Сессия Халқ-озодлик армияси командирлари ва жангчиларининг ҳамда Хитой халқ кўнгиллиларининг ватанни ҳимоя қилишдаги ва тинчликни ҳимоя қилишдаги шонли қаҳрамонликларини э'тироф қилиш юзасидан уларга мактуб юборди. Секан — Тибет тош йўли ва Цинхай — Тибет тош йўли қурилиб битганлиги муносабати блан шу йўлларни қурган кишиларга ҳам табрикнома юборилди.

ҲИНДИСТОН БОШ МИНИСТРИ НЕРУ ИНДОНЕЗИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ДЕҲЛИ, 26 декабрь. (ТАСС). Ҳиндистон информация бюроси хабар беради: бугун Ҳиндистон бош министри Неру Индонезия, Ҳиндистон, Бирма, Покистон ва Цейлон ҳукуматлари бошлиқларининг Богорда бўладиган кенгашида қатнашмоқ учун самолётда Калькуттадан Индонезияга учиб кетди. Неру блан бирга Кришна Менон ва ташқи ишлар министрининг ўринбосари Саййд Маҳмуд ҳам жўнаб кетди.

БОГОРДА БЎЛАДИГАН КЕНГАШ ҲАҚИДА НЕРУНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 26 декабрь. (ТАСС). Ҳиндистон информация бюроси билдиради: Ҳиндистон бош министри Неру Сантиникетанда бўлган матбуот конференциясида, Индонезия, Ҳиндистон, Бирма, Покистон ва Цейлон ҳукуматлари бошлиқларининг кенгашида қатнашмоқ учун Богорга (Индонезия) боражаги ҳақида ахборот берди.

Юқорида айтилган мамлакатлар бош министрларининг бу кенгашидан мақсад, деди Неру, «Осиё ва Африка мамлакатларининг конференциясини чақириш ҳақидаги таклифни муҳокама қилишдан» иборатдир.

Франция Миллат мажлисидаги овоз бериш натижалари тўғрисида Венгрия матбуотининг ёзганлари

БУДАПЕШТ, 25 декабрь. (ТАСС). Париж битимларини ратификация қилиш масаласи юзасидан Франция парламентида бўлган овоз бериш натижаларини бугун марказий газеталарнинг ҳаммаси кенг суратда шарҳлаб ёзмоқда.

«Сабад неп» газетаси «Париж яна керакмас деб айтди» деган сарлавҳали бошмақоласида, Париж битимларини ратификация қилиш тўғрисидаги қонун проектининг биринчи моддаси Миллат мажлиси томонидан рад қилинганлиги Француз халқининг ғалабасидир, Европадаги барча тинчликсевар халқларнинг ғалабасидир, деб ёзмоқда. Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилиши, деб ёзади «Сабад неп» газетаси, Францияни муқаррар жар ёқасига келтириб қўйишини Франциядаги оддий кишилар тушуниб қолдилар ва бу нарса Француз парламенти депутатларига та'сир ўтказмай қолаолмайди.

Америка конгресси а'зосининг сурбетлик блан қилган баёноти

ИСТАМБУЛ, 25 декабрь (ТАСС). АҚШ вакиллар палатасининг а'зоси Самюэль Иорти Истамбулга келди. У Американинг ҳарбий «ёрдами»дан қандай фойдаланилаётганлигини билиш учун Ўрта Шарқ мамлакатларига саёҳат қилмоқда.

Иорти «Жумҳурият» газетасининг мухбирига баёнот берди. Бу баёнотдан ма'лум бўлишича, американлилар араб мамлакатларида «тартиб» ўрнатиш масаласи блан, я'ни америка империалистларининг агрессив планлари шу районда амалга оширилишига халақит бераётган барча миллий-ватанпарвар кучларни бостириш масаласи блан ғоят қизиқмоқдалар.

Иорти сурбетлик блан бундай деган: «ўрта шарқ блокини вужудга келтиришга киришишдан аввал ана шу райондаги мамлакатларнинг (Туркия бундан мустасно) ички ишларини тартибга солиш зарур. Араб мамлакатларида мустаҳкам ўрнатилган тартиб ҳали ҳам йўқ».

Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилишига қарши Француз ватанпарварлари курашни давом этдирмоқдалар

ПАРИЖ, 25 декабрь. (ТАСС). Париж битимларини ратификация қилиш тўғрисидаги қонун проектининг биринчи моддасини Франция Миллат мажлиси рад қилганлиги тўғрисидаги хабарни Француз халқи жуда катта мамнуният блан кутиб олди. Кўпгина корхоналарнинг меҳнаткашлари Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилишига тўсқинлик қилишга қат'ий бел боғлаганликларини исбот қилмоқ учун кеча қисқа муддатли забастовка э'лон қилдилар. «Юманите» газетасининг хабар беришига қараганда, Лилль шаҳридаги «Фив-Лилль» заводининг 3500 ишчи ва хизматчиси, Гар департаментидаги кўмир шахталарининг кончилари, Тарб шаҳридаги (Юқори Пиреней департаменти) «Альстом» заводининг ишчилари ва бошқа кўпгина корхоналарнинг меҳнаткашлари ишни тўхтатганлар.

Тинчлик миллий кенгаши француз халқига қарата мурожаат чиқарди. Бу мурожаатда, Париж битимлари рад қилинган тақдирда Франция бошқа мамлакатлар блан ўзининг тузган иттифоқларини сақлаб қолган бўлур эди ва Европада етакчи роль ўйнайдиган бўлиб қолур эди, деб та'кидланмоқда. Тинчлик миллий кенгаши, эндиликда тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун курашда янги муваффақиятларни қўлга киритиш французларнинг қунт блан ҳаракат қилишларига боғлиқдир, деб уқтирмоқда. «Германиянинг қуроллантирилишига ўзининг душманлик блан қараётганлигини турли шаклларда исбот қилиб келган жамоатчилик Миллат мажлисидан, ўзининг 24 декабрьда берган овозини та'кидласин, деб талаб қилишга ҳақлидир».

Бугун демократик матбуотда Умум меҳнат конфедерацияси Бюросининг ахбороти э'лон қилинди. Ахборотда бундай дейилади:

«Умум меҳнат конфедерациясининг Бюроси Лондон ва Париж битимларининг ратификация қилинишига қарши норозилик билдириш учун бошланган халқ кампаниясида ва миллий кампанияда актив иштирок этган меҳнаткашларни ва ташкилотларни қутлайди. Герман милитаристларини қуроллантириш натижасида тинчлик ва Франция жиддий хавф-хатар остида қолишини яшириш мақсадини кўзловчи ҳечқандай мунофиқона декларациялар ва ҳечқандай ёлғонлар блан меҳнаткашларни ғафлатда қолдиришга муваффақ бўлаолмадилар. Халқнинг бу норозилиги ҳозир ўзининг дастлабки натижаларини берди: ҳукумат битимларни ўзи кутганидек тез ратификация қилдириб олаолмади.

Лекин хавф ҳали йўқолгани йўқ. Ҳукумат Лондон ва Париж битимларини ратификация қилдириш мақсадида ўзининг ҳаракатини ва найрангларини кўпайтирмоқда. Ҳукумат мағлубиятга учрагандан кейин Миллат мажлисини ўзининг дастлабки қароридан воз кечишга мажбур қилмоқчи бўлиб уринмоқда. Ҳукумат ишонч билдириш масаласини худди ана шу мақсад блан ўртага қўйди».

Умум меҳнат конфедерациясининг бюроси барча меҳнаткашларни ва барча касаба союз ташкилотларини депутатларга делегациялар юбориб туриш, митинглар, йиғилишлар ва қисқа муддатли забастовкалар ташкил қилиш йўли блан курашни кучайтиришга, я'ни Ғарбий Германияни қуроллантириш планларига қарши курашни кучайтиришга чақирди.

Герман милитаристларини қуроллантиришнинг олдини олиш мумкин, дейилади ахборотда. — Лондон ва Париж битимлари сабабли тинчликка нисбатан туғилган хавф-хатарни йўқотиш мумкин.

Ишчилар синфи ўзининг бу соҳадаги ҳаракатларини бирлаштириб, тинчлик кучларининг ғалабасини та'минлашда ҳал қилучи роль ўйнаши ва шу тариқа ялпи хавфсизликни ва қуролсизланишни та'минлаш тўғрисида музокаралар олиб бориш йўли блан халқаро муносабатлардаги кескинликни янада камайтирмоқ учун йўл очиши мумкин.

«Юманите» газетаси Германияни қуроллантириш тарафдорларининг Сена департаменти бош кенгашида мағлубиятга учраганлиги тўғрисида хабар бермоқда. Кенгашнинг кечаги мажлисида бош кенгашчилар группаси, Миллат мажлиси герман армиясини тиклаш тўғрисидаги битимларни «ҳозирги вазиятда» ратификация қилмаса эди деб ўзи томонидан билдирилган истакни тезлик блан муҳокама қилишни таклиф этган.

Сена департаментининг префекти процедура найрангларини ишга солиб, бу таклифни муҳокама қилдирмасликка уриниб кўрган. Броқ, префектнинг таклифи бир овозга қарши 52 овоз блан рад қилинган, икки киши овоз беришда бетараф қолган.

Суратда: Пахтачилик бўйича давлат махсус конструкторлик бюросининг ходимлари (чапдан) **И. Бекмуродов** ва **В. Панфилов** ўртоқлар пахта териш машинасининг қатор ораси 60 сантиметрлик ғўза пахталарини теришга мослаш чертёжлари устида ишламоқдалар. **В. Салов** фотоси.

Газета ва журналларга обуна бўлиш давом этмоқда

Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида партия ва комсомол активларининг ёрдами блан 1955 йил учун газета ва журналларга обуна бўлиш район бўйича биринчи бўлиб тугалланди. Колхозчилар ҳаммаси бўлиб 31 номда газета ва журналга ёзилдилар. Шу жумладан «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда» газеталарига обуна бўлинди. Шунингдек «Социалистик Ўзбекистон», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Муштум», журналларига обуна қабул қилинди.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Р. ТОЖИМЕТОВ.

* * *

Бекобод районидаги колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, жамоат ташкилотларининг хизматчилари ва мактаб ўқувчилари марказий ҳамда маҳаллий газета-журналларга актив ёзилмоқдалар. Калинин қишлоқ советидаги Будённий номли колхоз а'золари 1955 йил учун 40 нусха «Қизил Ўзбекистон», 56 нусха «Правда Востока», 6 нусха «Правда», 86 нусха «Тошкент ҳақиқати» газеталарига ва 70 га яқин нусха «Муштум», «Социалистик Ўзбекистон», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Огонёк» журналларига ёзилдилар.

Ленин номли колхознинг 150 га яқин а'зоси «Қизил Ўзбекистон», «Тошкент ҳақиқати» газеталари ва «Муштум» журналига обуна бўлди. Районда газета ва журналларга обуна бўлиш қизғин давом этмоқда.

А. ЭҲСОНОВ.

Колхозлар „ЗИМ" маркали енгил машина сотиб олмоқдалар

Гулистон районидаги «Красная заря» колхози районнинг энг йирик ва илғор пахтакор колхозларидан биридир. Колхоз йиллик пахта тайёрлаш давлат планини мунтазам равишда бажариб келаётир. Бунинг натижасида колхознинг жамоат хўжалиги юксалиб, бўлинмас фонди тобора ўсмоқда.

Колхоз правлениеси колхоз жамоат хўжалигини янада юксалтириш мақсадида бўлинмас фонд маблағидан ўринли фойдаланмоқда. Колхоз бу йил ана шу бўлинмас фонддаги маблағ ҳисобита ҳархил қишлоқ хўжалик инвентарьлари, асбоб-ускуналар ва юк автомашиналари сотиб олмоқда. Ҳозир колхознинг ҳархил маркали еттита юк машиналари ва битта «Победа» маркали енгил машинаси бор. Бундан ташқари, колхоз яқинда яна битта «ЗИМ» маркали енгил машина сотиб олди.

Шунингдек, Мирзачўл районидаги «Октябрь», Гулистон районидаги Молотов номли колхозлар ҳам биттадан «ЗИМ» маркали енгил машина сотиб олдилар.

Т. РЎЗИБОЕВ.
Ғ. ҚЎЗИЕВ.

Шашка бўйича Тошкент биринчилиги учун

Шашка бўйича Тошкент биринчилиги учун бўлган иккита яримфинал мусобақаси тамом бўлди. Биринчи яримфинал группасида мастерликка кандидат В. Александров, С. Гуляев ва биринчи разрядли С. Давидов, Ф. Ҳасанов ва Б. Темуровлар ғолиб чиқдилар. Иккинчи группада мастерликка кандидат С. Черкасский ва биринчи разрядли Д. Полоусов, В. Косяковский, Е. Пинцов, ва У. Бегжоновлар биринчи — бешинчи ўринни олдилар.

Ҳозир учинчи яримфинал ўйинлари давом этмоқда. Бунга мастерликка кандидат И. Гавриленко, И Берштейн ва биринчи разрядли шашкачилардан 10 киши иштирок этмоқда.

1955 йил январь ойида бўладиган финал ўйинларида ҳарбир яримфинал группада ғолиб чиққан бештадан шашкачи, Тошкент чемпионлари Б. Канишчикер, спорт мастери Ш. Ёқубов ва Москвадан таклиф қилинган спорт мастери қатнашади.

Хитой кино сан'ати арбобларининг Ўзбекистонда бўлишига доир

Совет Иттифоқи блан ХХР халқлари ўртасидаги дўстликка ва ҳамкорликка бағишланган кинофестивальда қатнашмоқ учун Совет Иттифоқига келган хитой кинематографиячилари делегациясининг а'золари 27 декабрьда Тошкентдан Москвага самолётда жўнаб кетдилар.

Меҳмонлар Ўзбекистон пойтахтида уч кун бўлиб шаҳарнинг саноат корхоналарини, шаҳар атрофидаги колхозларни бориб кўрдилар, кино томошабинлари блан учрашдилар. Улар ўзбек халқининг ҳаёти ва турмуши блан, унинг маданияти қандай ривожланиб бораётганлиги блан танишиб чиқишга катта э'тибор бердилар. Хитойдан келган дўстларимиз Тошкент киностудиясининг ижодий коллективи блан суҳбат қилдилар, бу ерда бадиий ва хроникал-ҳужжатли кинокартиналарни ишлабчиқариш технологиясини ўргандилар, Тошкент консерваториясини бориб кўрдилар, спектакль ва концертларда ҳозир бўлдилар.

Делегация раҳбари машҳур сценариячи ва режиссёр Чжан Цзунь-сян жўнаб кетиш олдидан матбуот вакилларига қуйидаги баёнотни қилди:

— Биз бориб кўрган жойлар ва кўрган ҳамма нарса бизларда ғоят катта таассурот қолдирди. Биз СССР халқларининг бахтли ҳаёт кечираётганлигига, уларнинг маданияти ва сан'ати ғоят юксак даражада ривожланганлигига яна бир марта ишондик.

Совет Ўзбекистони мисолида Совет Иттифоқидаги ҳарбир кишининг таланти ҳар тарафлама ривожланганлигини яққол кўриш мумкин. Бу—Коммунистик партия амалга ошираётган доно ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг тантанасини намойиш қилади.

Биз Тошкентда турли касбдаги кишилар блан учрашдик ва ҳамма жойда хитой халқига қизғин муҳаббат ва ҳурмат ҳислари изҳор қилинганлигини сездик.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари блан хитой меҳнаткашларининг дўстлиги — умумхалқ дўстлигидир.

Чжан Цзунь-сян ўзбек халқининг сан'ати ривожланиши масалаларига тўхталиб бундай деди:

— Биз Тошкент студияси яратган «Шоҳи сўзана» номли янги кинофильмни кўрдик. Маҳаллий тилни билмаганимизга қарамай, биз фильмни яхши тушундик. Фильм бахтиёр ўзбек халқининг кўпқиррали ҳаётини ҳаққоний равишда кўрсатиб бериши блан томошабинни завқлантиради. Театр ва концерт ижоди ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. Сизларда кўрган яхши нарсаларнинг ҳаммасидан халқ Хитойнинг сан'атини, даставвал унинг кинематографиясини янада ривожлантириш учун фойдаланамиз.

Чжан Цзунь-сян ўз сўзининг охирида серқуёш Ўзбекистонда кўрсатилган меҳмондўстлик учун ўз номидан ва делегация а'золари номидан қизғин ташаккур изҳор қилди.

Аэродромда меҳмонларни жамоатчилик вакиллари, сан'ат арбоблари, Ўзбекистон пойтахтининг матбуот вакиллари кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

Бибинур Абдураҳмонова 3 бола туғди

Оққўрғон районидаги аптека ходими Бибинур Абдураҳмонова яқинда 3 ўғил туғди.

Район марказидаги туғруқхона ходими ўртоқ Полина Ильинична Корчакиевская бошлиқ акушеркалар болаларни соғлом туғилиши учун ҳаракат қилдилар. Натижада уч бола ҳам соғ ва саломат туғилди.

Ҳозир ўртоқ Абдураҳмонова ўзини жуда яхши ҳис қилмоқда. Болаларнинг ҳаммаси ҳам тетик. Туғруқхона раҳбарлари ўртоқ Абдураҳмоновани алоҳида хона блан та'минладилар.

М. КАНЗАФАРОВ.

Янги йил арафасида АҚШнинг экономикаси ҳақида мулоҳазалар

АҚШнинг йирик монополияларига қарашли матбуот тамом бўлаётган йилнинг иқтисодий якунларини тўплаганида аҳволни ҳархил йўллар блан бўяб кўрсатишга уринмоқда ва шу блан бирга президент Эйзенхауэрнинг яқинда қилган баёнотини далил қилиб келтирмоқда. Президент Эйзенхауэр 25 октябрьда сайловолди нутқида «ҳозирги 1954 йил мамлакат тарихида бизнинг энг гуллаб яшнаган йилимиздир» деб да'во қилган эди.

Броқ, Америка президенти ва йирик монополиялар матбуоти ҳаёлдаги нарсани ҳақиқат деб кўрсатмоқчи бўлади. Конгрессга бўлиб ўтган сўнгги сайловда кўпчиликни олган демократлар сайлов кампанияси вақтида Америка экономикасининг шу тамом булаётган йил ичида жиддий тушкунликни бошидан кечирганлигини ишонтирарли қилиб исботладилар.

Кейинги икки йил ичида АҚШнинг миллий даромади 1952 йилдаги 370 миллиард доллардан 1954 йилда 356 миллиард долларгача, я'ни 4 процент камайди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш кўлами ўтган йилнинг сентябридан буён 9 процент пасайди. Айрим тормоқларда бу пасайиш янада кўпроқ бўлди: пўлат эритиш ўтган йили кўкламдаги даражага нисбатан 25 процент камайди, автомобильлар ишлабчиқариш ўтган йилнинг сентябридагига нисбатан 50 процент пасайди, газлама ишлаб чиқариш шу давр ичида 14 процент камайди. Саноат моллари сотиш ўтган йилнинг куз фаслидагига нисбатан 9 процент пасайди.

Мана буларнинг ҳаммаси аҳолининг иш блан та'минланишига жуда ёмон та'сир қилди. Ҳукумат статистикаси ишсизлик ҳажмини жуда камайтириб кўрсатишга уринса ҳам, ҳар ҳолда бу йил мамлакатда ишсизлар сони 1952 йилдагидан икки баравар кўп эканлигини яшираолмайди. Расмий ма'лумотларга кўра, 1954 йил августда АҚШда 3 миллион 245 минг ишсиз бўлган. Броқ, Америка меҳнат федерациясининг ма'лумотлари янада ҳунукроқ манзарани кўрсатади: бу ма'лумотларга қараганда, тамомила ишсиз бўлганларнинг сони 5,5 миллион кишини ташкил қилган (бу ҳақиқатга яқинроқдир). Бундан ташқари, 10 миллионга яқин киши ярим ишсиз аҳволда яшаб турипти, бу кишилар хафта-[illegible]

Агар 4 миллион киши АҚШ қуролли кучларида хизмат қилаётган бўлмаса, ишсизлар сони янада кўпроқ бўлур эди. Аҳолининг иш блан та'минланиш индекси 1953 йил июньдан 1954 йил августгача 12 процент камайди.

Шу блан бирга, ишчиларнинг ишҳақи пасайди. 1954 йилнинг учинчи кварталида ишҳақи фонди ўтган йилнинг ўша кварталидагидан 5 миллиард доллар кам бўлди. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган ўртача даромад ўтган йили ёз фаслидаги даражасига нисбатан 35 доллар камайди.

АҚШнинг қишлоқ хўжалигида ҳам кризис ҳодисалари сезилаётганлиги сабабли унинг иқтисодий аҳволи янада кўпроқ ёмонлашмоқда. Аҳолининг харид қуввати камайиши ички бозорларда ҳам, ташқи бозорларда ҳам харидор топмаган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тўпланиб қолишига сабаб бўлди. 1954 йил июнь ойигача давлат омборларида тўпланиб қолган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг умумий баҳоси 3,5 миллиард долларни ташкил қилди, я'ни бундан бир йил илгаригига қараганда 85 процент кўп бўлди. Шу блан бирга, 1953 — 1954 молия йилида чет мамлакатларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари чиқариш 2,9 миллиард долларгача пасайиб қолди, 1951 — 1952 молия йилида эса 4 миллиард долларни ташкил қилган эди.

Мана буларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган улгуржи нархларнинг камайишига ва фермерларнинг даромади кескин суратда пасайиб кетишига сабаб бўлди. 1954 йил июньда фермерлар ўз маҳсулотлари учун 1951 йилдагига нисбатан 18 процент кам даромад олдилар. Шу йил тўлмасданоқ фермерларнинг даромади 9 процент камайди. Фермерларнинг банкларга бўлган қарзи шу йилнинг бошида 17,1 миллиард долларни ташкил қилди, 1951 йил 1 январьда эса — 12,3 [illegible]

Эйзенхауэр ҳукумати қишлоқ хўжалигидаги кризиснинг ривожланиб боришига қарши кураш мақсадида экин майдонларини мажбурий суратда камайтириш сиёсатини юргизмоқда. 1954 йилда экин майдонлари 8 процент камайтирилди. Бундан ташқари, ҳукумат фермерларнинг сотилмай қолган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини солиқ тўловчиларнинг маблағлари ҳисобига сотиб олмоқда ва бу маҳсулотларни четэл капиталистик бозорларига чиқаришга кенг миқ'ёсда қарз бермоқда. Лекин бу ҳам етарли ёрдам бермаётир. АҚШ фермерлари банкларнинг асоратига ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олаётган ҳамда улардан ҳархил маҳсулотлар ишлаб чиқараётган компанияларнинг асоратига тушиб қолганлар.

Америка экономикасида кризис ҳодисаларя очиқдан-очиқ ўсиб бораётганига қарамай, АҚШ монополиялари жуда катта фойда олишни давом этдирмоқдалар. Бу хил катта фойда ишчиларни эксплуатация қилишни кучайтириш ҳисобига ва йирик концернларга солинадиган солиқларнинг камайтирилиши натижасида олинмоқда. 1953 йилда олинган бу хил фойда 20 миллиард долларни ташкил қилди ва 1939 йилдаги фойдадан етти баравар ошиб кетди. 1952 йилда олинган бу хил фойда 18,5 миллиард доллар бўлган эди. «Ньюсуик» журналининг хабар беришича, 1954 йилда 719 та йирик компаниянинг дастлабки 9 ой ичидаги фойдаси 1953 йилнинг шу давридаги 5.790 миллион доллар ўрнига 5.800 миллион долларни ташкил қилган. АҚШда, албатта, аҳволи ёмонлашиб кетган компаниялар ҳам оз эмас. Мамлакатда банкротлик сони кўпайди. Лекин бу ҳол йирик компаниялар блан рақобат қилаолмайдиган майда ва ўрта компаниялардагина таалуқлидир.

АҚШ монополиялари янги уруш тайёрлаб, халқаро муносабатлардаги кескинликни кучайтирмоқдалар. Улар ҳарбий хара-[illegible]

кризисни юмшатишга ёрдам беради деган умид блан АҚШ конгрессида ҳарбий харажатлар учун янгидан-янги маблағлар ажратилишига эришмоқдалар. Ма'лумки, АҚШда кейинги йиллар ичида ҳарбий харажатлар ҳамон кўпайиб борди: 1949 йилда ҳарбий харажатлар 22,1 миллиард долларни ташкил қилган бўлса, 1954 йилнинг биринчи кварталида ҳарбий харажатлар йилига 54,3 миллиард доллар даражасига етди. Бу харажатлар асосан солиқларни, шунингдек давлат қарзини кўпайтириш ҳисобига қопланмоқда. Солиқлар миқдори мисли кўрилмаган даражага етди.

Ҳозирги вақтда тўғридан-тўғри қилинаётган ва эгри йўллар блан сарфланаётган ҳарбий харажатлар (ўтган уруш блан боғлиқ бўлган ва ҳарбий хизматчиларга ёрдам пули бериш блан боғлиқ бўлган харажатлар блан биргаликда) бутун бюджетнинг 80 процентини ташкил қилади.

Лекин зўр бериб қуролланиш Американинг экономикасини қутқазаолмаётир. Аксинча, зўр бериб қуролланиш кризис элементлари ўсиб боришига сабаб бўлмоқда. АҚШда яқинда прогрессив экономист Х. Лумернинг «Ҳарбий экономика ва кризис» деган китоби босилиб чиқди. Китоб автори АҚШ ҳарбий экономикасини ёрқин характерлаб беради: «Ҳарбий экономика иқтисодий кризиснинг етилишини тўхтатолмайди, у фақат бу етилишнинг формасинигина ўзгартади ва уни правардида борган сари кучайтиради. Ҳарбий ишлабчиқаришни иқтисодий кризисдан қутқазадиган восита деб қўлланаётган монополиялар гиёвандга ўхшайдилар. Наша аввало гиёвандга кайф беради. Лекин орадан кўп ўтмай уни лоҳас қилади, шундан кейин бу лоҳасликни яна кўпроқ миқдорда наша исте'мол қилиш йўли блангина енгиллаштириш мумкин».

Лекин Америка экономикасини кризисдан қутқазиш учун қилинаётган бу хил [illegible] қутқозаолмаётир. Буни ўтган йилнинг иқтисодий якунлари ҳақида юқорида келтирилган ма'лумотлар яққол кўрсатиб турипти.

АҚШнинг асл ҳукмдорлари бўлган капиталистик монополияларнинг бу хил сиёсати меҳнаткашлар оммаси ўртасида борган сари қат'ият блан қораланмоқда. АҚШ конгрессига яқинда бўлиб ўтган сайлов равшан кўрсатдики, америка халқи ўртасидаги кўпчилик — сайловда қатнашганлар ҳам, сайловда бетараф қолганлар ҳам, — ҳозирги республикачилар ҳукумати юргизаётган ташқи ва ички сиёсатга салбий қарамоқда. Америка халқи мамлакатни милитаризация қилиш сиёсатига, демократик эркинликларни бекор қилиш сиёсатига қарши, «совуқ муносабатлар» урушини авж олдиришга, агрессив блоклар уюштирилишига қарши қат'ият блан курашмоқда.

Бу хил кайфиятлар нақадар кучли эканлигини шундан кўриш-билиш мумкинки, АҚШ ишлабчиқариш касаба союзлари конгресси яқинда бўлиб ўтган с'ездида ишчиларнинг талабларини назарга олиб, ташқи сиёсат ҳақидаги резолюциясига, «АҚШни превентив урушга тортишдан иборат қалтис йўлга киришга тайёр турган бир ҳовуч ҳарбий авантюристлар»дан Америка ҳукумати юз ўгирсин, деган талабни киритди. Бу резолюцияда «тарихий жиҳатдан хавфли бўлган герман ҳарбий кастаси»ни қуроллантириш сиёсати қораланади.

Милитаризацияга қарши ва империалистларнинг янги жаҳон уруши тайёрлашларига қарши кураш — Америка ишчилар синфининг ва бутун америка халқининг энг муҳим вазифасидир. АҚШнинг прогрессив кучлари бу курашда авангардлик ролини бажармоқдалар. Улар реакция томонидан та'қиб қилинишларига қарамасдан америка халқининг ҳаётий манфаатларини ва демократик ҳуқуқларини, АҚШ экономикасининг нормаллаштирилишини борган сари баралла овоз блан ҳимоя қилиб чиқмоқдалар. АҚШдаги прогрессив кучларнинг кураши барча мамлакатлардаги оддий кишиларнинг тинчлик ва демократия учун олиб бораётган кураши блан қўшилиб кетмоқда.

Т. РЕМИЗОВ.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкент областида ва Тошкентда ҳаво очиқ бўлади. Температура 8 — 12 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/XII да **Оғриқ тишлар**, 29/ XII да **Май тўкилди.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 29/XII да — **Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигига бағишланган катта байрам томошалари.** Циркнинг бутун труппаси қатнашади. Программада: юбилейга бағишланган янги номерлар ва янги иллюзион аттракцион.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

Ўзбекистон ССР 30 йиллигига

«РОДИНА», «ИСКРА» — янги кинокомедия **Шоҳи сўзана.**

НАВОИЙ номли — **Насриддиннинг саргузашти,** кеч соат 8 ва 10 да **Шайтон панжасини қирқамиз.**

СОБИР РАҲИМОВ номли — **Бой ила хизматчи** (ўзбек тилида), кеч соат 8 ва 10 да **Шайтон панжасини қирқамиз.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — **Тоҳир ва Зуҳра** (рус тилида), кеч соат 6, 8 ва 10 да **Шайтон панжасини қирқамиз.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — **Насриддин Бухорода** (рус тилида), кеч соат 8 ва 10 да **Шайтон панжасини қирқамиз.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — **Бой ила хизматчи** (рус тилида), кундуз соат 4 дан **Дадил разведка.**

«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — **Бой ила хизматчи** (рус тилида), кеч соат 8 ва 10 да **Дадил разведка.**

Сеанслар олдидан лекция ва суҳбатлар ўтказилади. Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар ва телефон орқали за-

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 138. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими—135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 07635. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1588.